

PAULO ME LETA ROOMA ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

---

1 ¹Cane Paulo, Yeesu Keriso me kaakesea bägrä gäne. Acejiyame cebine najuji teeme ätyepäneji biname me äbitame piiyepu mara me nawenuji teeme Miji Mene biname bine jajanename.

²Peei Miji Mene tabe teeme sasa mename biname bine ituge jajanena teipi Oogäräneji Mene cabu oogärame egä cirege äbita. ³Peei Miji Mene lui Acejiyame me Bägrä mime Yageyame Yeesu Keriso poto cidi me. Tabe lui ai gawecewe cabu je biname me äbituji, Daawida me ingle cabu liba aplimpluji, ⁴tabe cuta Acejiyame bau ca gyene. Tabe budre cabu ca liba arpinantuji, pui kokre ca biname bine jewabemuji egä tabe Acejiyame me conocäco Bägrä gyene. ⁵Cane teeme miji ne jepänujine, tabe liba cebine teeme ätyepäneji biname me nawenuji naace tääpume cane iyeta maramara gawe biname bine gaabe awabejame teipi Yeesu Keriso me ngii poto cidi me mene ätecijame teebine ätrungame. ⁶Weene cuta poto peei biname gemi, lui bine Acejiyame te itu tisoglicipi Yeesu Keriso me biname me äbitame.

⁷Yoo, cäme mene agesa iyeta weeme tääpume lui cina babo cewe Rooma je ätrunga cama inajininige, ingle Acejiyame baborage singi weeme tääpume, weebibine ituge asogleca teeme biname me äbitame.

Acejiyame mime Babe piiyepu mime Yageyame Yeesu Keriso, cane teebibine aawejanenine teemi miji te lenajame weeme cabu piiyepu poode weebibine ceerame.

Paulo Eso Mene Jiicige

⁸ Yoo, niinäce cane cäme Acejiyame ne eso ecärine Yeesu Keriso cabu ca iyeta weeme tääpume, ingle naace gyene iyeta ai gawecewe cabu biname cina itecijenemige weeme ätrunga poto cidi me. ⁹Cane Acejiyame me kaakesea iyeta cäme ngenecu cama jaawenemune, liba teeme Miji Mene jaajanemune Yeesu Keriso poto cidi me. Teeme opo gaabe ai mene

jiicenine egä cane Acejiyame ne ewejanenine weeme täüpume,¹⁰ iyeta padare cane liba teeme bau irecu lätumutune. Cane teebine ewejanenine egä cane gaabe päpäna ai padare cabu weeme bau otnime, tabe liba singi gyene.¹¹ Yoo, cane baborage singi gäne weebibine päpäname kokre ceerame weeme seemo ireclota täüpume.¹² Cane ai jijanininine, ingle cane singi gäne weeme ätrunga ne kokre me wawename cuta piiyepu kokre päpäname weeme bau ca cäme ätrunga täüpume.

¹³ Cäme ätrunga binamewale, cane singi gäne weene umle äbitame egä bucourage padare cane ngene ituge atwanena weebibine ädärame, yepä cane äblicäco ge otni ngälu page. Cane singi gäne weebibine ätityera ceerame piiyepu peeai ätityera cabu ca weeme miji ätrunga mule ne päpäname, cane lipu nuuja gawecewe biname bine pepu pana ätityera ituge ceera.¹⁴ Cane ngenecu ca asicnantine egä cäme kaakesea gyene iyeta biname bine toraca gaabe awabame, iyeta lui cina Griik biname bime mene piiyepu mule umle gemi, cuta lui cina teeme nuuja glunubora mene taatu jiicemusi; biname lui cina umleumle cama gemi, piiyepu biname lui cina umle cäco gemi.¹⁵ Yoo, cane peeai name pi singi gäne Miji Mene cuta weebibine jajanename, weene lui cina babo cewe Rooma je inajininige.

Miji Mene Lui Kokre Gyene

¹⁶ Cane ngene jotwananine egä Miji Mene lui babo kokre cama gyene, ingle Acejiyame bau ca gyene peeai mene. Peeai cabu kokre pisi nyene biname bine ngenecu atatrongärame teeme niiya mule cabu ca äsecrera gaabe ceerame, iyeta lui cina peeai Miji Mene jäätprungusi. Peeai mene niinäce Israela biname bime bau jajeji ge, puma cita ca cuta nuuja gawe biname bime bau me.¹⁷ Yoo, peeai Miji Mene te jiicenige Acejiyame lipu pui biname bine conocäco me jaawenemuge lui cina teebine jäätprungusi. Biname te toraca ireclota cabu me labacituge, teeme ätrunga liba Yeesu Keriso me kaakesea cabu gyene, piiyepu tabe peeai ireclota cabu cängena yaanajuge teeme ätrunga name pi, Oogäräneji Mene te lipu jiicenige egä,

“Pui biname me ireclota iyeteta gyene,

Acejiyame lui ne conocäco me jaawenuge teeme ätrunga cabu ca.

Iyeta Biname Conocono Gemi

¹⁸ Acejiyame te biname bine umle jaawenanemuge egä tabe teebibine mäpu daremu yääcäranemuge teeme niiyaniya ngene atwanena täüpume piiyepu teeme niiyaniya waweneca täüpume, ingle teeme niiyaniya mule cina Acejiyame poto cidi me toraca ngene atwanena bine jiibemusi.

¹⁹ Acejiyame teebibine mäpu daremu yääcäranemuge, ingle naace popi biname bime täüpume pajecu gyene teepi Acejiyame poto cidi me ngena umle cire läbitejisi, ingle tabe peeai ne teeme täüpume pajecu me ituge

wawena. ²⁰ Yoo, pui padare cabu ca Acejiyame liba gawecewe ne tewenuji ngälu page, biname cina miji gemi umle äbita egä Acejiyame pisi nyene piiyepu teeme kokre iyeteta gyene. Ngänu gyene biname cina puu äblicäco teebine päpäna, yepä teepi miji gemi iyeta gwidape päpäname Acejiyame lui bine ituge wawena, piba pui cabu ca teeme mule poto cidi me umle äbitame. Peei name pi teeme nuuja ingle lica gyene teeme umle cäco piiyepu niiyaniya mule täüpume. ²¹ Biname umle gemi egä Acejiyame pisi nyene, yepä teepi lica teebine yaawejanusi egä, "Maane peese näte cime caburage Acejiyame, cime ire atwiyame," piiyepu lica teebine eso yääcärusi iyeta gwidape täüpume. Peei name pi teeme ngene atwanena mage käkäco me ituge äbita, teeme mope cabu nuuja miji ngene atwana lica gyene, yepä iyeta teeme ngene atwanena krokeciyi gemi. ²² Teepi jiicenisi, "Cine umle cama gemi," yepä teepi buduma gemi. ²³ Yoo, teepi lica Acejiyame ne yaawejanusi, lui iyeteta gyene, yepä teepi biname pana ceege bine jaawenemusi pui bine awejename, lui bime ireclota lica iyeteta gyene. Nuuja cina ceege bine jaawenemusi lui gawe cabu otnetneja gwidape pana, piiyepu ele, piiyepu biicwale pana, peeи bine awejename.

²⁴ Peei buduma mule name pi Acejiyame biname bine papa ire taatu jaacitemuge teepi teeme conocono singisingi mule wawenecame. Teepi ajiri cama mule bine teemeteme jaawenemusi. ²⁵ Teepi toraca ngene atwana ne Acejiyame poto cidi me yääyeblingtusi, piba tuwängle walya ngene atwana ne yaacatusi. Teepi yaawejanemusi piiyepu teeme täüpume yiiwäräjemu si lui gwidape bine Acejiyame te itu tewenemuji, lica Acejiyamerage ne yaawejanusi. Yepä, mine miji Acejiyame ne awepyeräjame iyeteta. Yoo, mine pepu pa jaawenepesi!

²⁶ Biname bime buduma awejena mule name pi Acejiyame teebibine ire taatu jaacitemuge teeme niiyarage ajiri cama mule wawenecame. Pepu pi magebi cina singisingi läbitininusi nuuja magebi me tääpe täüpume. Peei lui babo niiyarage gyene, lica magebi bime toraca mule. ²⁷ Cuta rooriye cina pepu pana niiyarage mule bine jaawenemusi. Teepi lica coga täüpume singi, yepä singisingi läbitininusi nuuja rooriye me tääpe täüpume. Teepi teeme tääpe me niiyarage singi bine jaawenemusi, pepu pi mäpurage daremu ne jääpänu si teeme tääpe piiyepu teeme ngene atwanena liba pui mule cina sabe jaawenemusi. Peei lui conocäco daremu gyene.

²⁸ Ingle naace popi biname cina singi lica gemi ngene atwanename Acejiyame poto cidi me, tabe peeи name pi teebibine ire taatu jaacitemuge, piba teeme Acejiyame cäco ngene atwanena cina iyeta niiyarage me läbitininusi niiya singisingi bine wawename, teepi lui bine cire lica jaawenemejisi. ²⁹ Teeme niiyaniya mule cina babo läbitininusi, teepi nuuja singi lica conocäco mule täüpume, iyeta teeme ngene

atwanena nuuja biname poto cidi me lui claaabe taatu. Teepi ire patre yaaglemusi, biname bine walya yaangletnäjemusi, larginininusi, piiyepu nuuja biname bine budre me yaaglecimusi. Teepi nuuja biname bine teeme ngenecu bora jäämugetnemusi. Teepi nuuja bine yäärmärimusi,
³⁰ cuta teeme poto cidi me niiya mene jiicetnäjemusi. Teepi Acejiyame ne jäämugetnusni, piiyepu teemeteme jääcelusni. Teepi lasicnandinusi egä teepi baborage gemi nuuja biname bime cabu ca, piba teemämu lawepyeräjininusni. Teepi ngene jwaatwananinusni cerämu cuta poto niiya mule bine wawenecame; teepi cuta mage babe bime singi bine lica yaawademusni.
³¹ Teepi geäji gemi niiya mule wawenecame, peei name pi lica ngene ca agli egä, "Ai lui niiya mule gyene." Teepi lica teeme mene toraca me jaawenemusni, teepi lica asicnenta owecu nuuja biname bime tääpume, piiyepu nuuja singi lica gemi teeme binamewale tääpume.
³² Teepi iyeta umle gemi Acejiyame me cotre pisi nyene peei mule tääpume egä laati te peei mule bine jaawenemuge, tabe miji budre pääna, yepä teepi peei bine jaawenanemusni. Teepi cuta singi gemi nuuja cina peei bine wawenecame.

Acejiyame te Iyeta Biname bine Cirege Atrana

2 ¹Gone weene ngene jwaatwananinuye egä, "Yoo, poto biname pepu niiyarage gemi," ingle weene lica conocäco gemi, ngänu gyene weene laati bemi. Weene liba nuuja biname ne aitneja egä, "Niiyarage mule biname gyene," piba teeme pana mule pa jewenepeye, weene weemämu laitnäjinuye. ²Mine iyeta umle gemi egä Acejiyame conocäco gyene biname bine atraname lui cina peei niiyarage mule jaawenemusni. ³Yepä, weene lui nuuja biname bine jaaitnäjemuye, cuta peei yepä niiya mule jaawenemuye, weene gone ngene jwaatwananinuye egä Acejiyame te nuuja biname bine mäpu daremu pa yääcäremepi, yepä weene pagege äsecrera teeme atrana cabu ca. Eewe, weene licarage cirege äsecrera!
⁴Gone ngene jwaatwananinuye egä Acejiyame me owecu lui papa gwidape gyene, ingle tabe owecu baborage gyene piiyepu lica watawata mäpu daremu weebibine ceera. Weene miji umle gemi egä Acejiyame weeme bau babo owecu gyene, ai name pi tabe singi weene niiya mule cabu ca atatrongärame teeme bau me. ⁵Yepä, weene liba ätecija cäco gemi, piba babo mäpurage cirege weeme daremu pui Ceräcerägääbu Bimu cabu, Acejiyame te liba biname bine conocäco cire jaatranemepi mäpu daremu ceerame. ⁶Yoo, Acejiyame piba iyeta biname bine teeme daremu cirege ceera teeme mule ibibi. ⁷Tabe iyeteta ireclota teebibine cirege ceera lui cina miji mule jaawenemusi gloose cäco, ingle teepi lui singi gemi teeme jamyacu apaclyera, awepyeräja, piiyepu ngälu cäco ireclota pääpäname. ⁸Yepä, nuuja biname cina teeme singisingi bine taatu jaawenemusni; teepi toraca gaabe ne jäägyusi teeme conocono gaabe cabu

otnime, siige Acejiyame teebibine teeme mäpurage daremu cirege ceera. ⁹Teepi babo ngenecu mäpu piiyepu cewe cire loocaninipesi. Iyeta lui cina niiya mule bine jaawenemusi, teepi teeme mäpu daremu cirege päpäna, Israela biname niinäce piiyepu nuuja gawe biname iyeta. ¹⁰Yepä, iyeta lui cina miji mule bine jaawenemusi, Israela biname niinäce piiyepu nuuja gawe biname iyeta, Acejiyame te jamyacu apaclyera, awepyeräja, piiyepu poode teebibine cirege ceera. ¹¹Ingle naace popi iyeta biname lui yepä pana gemi Acejiyame me opo gaabe je.

¹²⁻¹⁵ Yoo, iyeta lui cina Acejiyame me singi jaatropangtusi, teepi mäpu daremu cirege päpäna. Acejiyame te mäpu daremu cirege ceera maramara gawe biname bine, teepi liba teeme singi ne jaatropangtusi niiya mule wawename. Ngänu gyene teeme bau oogäräneji lica ge Acejiyame me Cotre Mene Moose lui bine soogäremuji, ingle naace gyene teeme ngenecu bora teepi umle gemi lui mule conocono gyene, lui mule conocäco. Teeme ireclota cabu ca mine opo yaawatnusi egä Acejiyame me cotre piti nemi teeme trupa ngalebora. Teepi cuta ngene ca laglinusi egä miji mule, coo niiya mule, ingle nuuja taje teepi ngenecu miji birige teeme mule poto cidi me, cuta nuuja taje ngenecu niiya birige. Acejiyame cuta Israela biname bine teeme mäpu daremu cirege ceera teeme niiya mule täüpume, ingle naace gyene teeme bau piti nemi oogäräneji Cotre Mene, yepä teepi peei bine lica jaawenemusi. Teepi umle gemi lui gaabe toraca gyene, yepä teepi lica conocäco peei gaabe cabu otni. Yoo, biname te lica conocäco läbituge Acejiyame me opo gaabe, tabe liba umle taatu ngena ne wawename, yepä tabe cuta miji peei ne toraca wawena. ¹⁶Yoo, pui bimu cirege otni, lui cabu Acejiyame te Yeesu Keriso ne cire jaajepi biname bime ogä ngene atwanena bine atraname, cane lipu Miji Mene cabu jiicenine.

Cotre Mule Lica Gyene Äsecrera Gaabe Israela Biname bime täüpume

¹⁷Yoo, weene lui cina jiicuye egä, "Cine Israela biname gemi," weene apu jingenininige egä weeme ätityera pisi nyene Cotre Mene cabu, piiyepu weeme mene nesae lica gemi egä, "Acejiyame lui cime yene."

¹⁸Weene iyeta umle gemi Acejiyame te ngena singi weene wawename, piiyepu weene Cotre Mene cabu ca umle ituge äbita toraca gaabe luci yene. ¹⁹Weene biname bine jäje jaajananemuye egä, "Cine age temi awecluja irecu määsumäsu biname täüpume," piiyepu egä, "Cine apaclyera gemi biname täüpume lui cina krokeciye cabu icrulenige."

²⁰"Cine age temi ablaweja biname buduma mule biname bime täüpume piiyepu abiberäja biname bägrä pana biname bime täüpume." Weene apu jingenininige, "Cine iyeta gwidape umle gemi, ingle Cotre Mene cime bau piti nemi, piiyepu peei Cotre Mene toraca gyene." ²¹Yoo, weene babo singi nuuja biname bine abiberäjame, ngena name pi weene

weemämu lica abiberäja? Weene bäärmí mene birige jajanena egä, “Ero gone!” Yepä, weene ero mule umle gemi. ²²Weene jiiceniye egä, “Sargi mule gone!” Yepä, weene cuta umle gemi peeí mule. Weene uuje bine jäägyemuye, lica peeí bine yiiwäräjemuye, yepä weene gwidape bine ero ca yaawademuye peeí uuje bime iiwäreja mete maramara cabu ca. ²³Weene jäje jaajananuye egä, “Cime bau piti nemi Acejiyame me Mene,” yepä weene Acejiyame me miiji ngii sabe jaawenuye, weene liba teeme cotre bine jaatropangtemuye. ²⁴Oogäräneji Cotre Mene te jiicenige egä, “Weene Israela biname bime mule name pi nuuja gawe biname cina niiya mene jiicemusi Acejiyame poto cidi me.”

²⁵Yoo, weene Acejiyame me Cotre Mene liba cängena jaawenemuye, piba cuta mijirage birige teeme cewecu weeme tääpe cabu lenajame, yepä weene teeme Cotre Mene liba cängena lica birige wawena, piba weeme Acejiyame tääpume cewecu lui papa gyene weeme tääpe cabu. ²⁶Nuuja gawe biname, lui bime cewecu lica birige, teepi peeí Cotre Mene liba jaawenemusi, Acejiyame teebibine pa yaawademepi, epu pana teepi cewecu cama gemi liiyepu. ²⁷Yoo, weene Israela biname lui cina Cotre Mene jaatropangtuye, ngänu gyene peeí mene weeme bau piti nemi oogäräneji, piiyepu ngänu gyene weene cewecu cama gemi, weene weeme mäpu daremu cuta cirege päpäna, ingle naace popi poto nuuja gawe maramara biname cina Cotre bine toraca jaawenemusi, ngänu gyene Acejiyame me cewecu teeme tääpe cabu lica gyene. ²⁸Yoo, tääpe iirputa taatu te lica biname ne Israela biname me jaawenuge, ingle cewecu lui biname me tääpe papa cabu. ²⁹Yepä, tabe Acejiyame me toraca Israela biname gyene lui te teeme trupa piiyepu teeme ngenecu Acejiyame bau me ituge ceera. Siige, peeí lui Aceji Seemo me kaakesea cabu ca gyene, lica Oogäräneji Cotre Mene cabu ca. Pepu biname te lica nuuja biname bau ca awepyeräja yaacatuge yepä teeme awepyeräja lui Acejiyame bau ca gyene.

Acejiyame lui Toraca piiyepu Conocäco Gyene

3 ¹Weeme nuuja biname te pama ngene jotwananenige egä, “Nää, Israela biname niinäce gaabe gemi nuuja gawe biname bime cabu ca?” coo egä, “Teeme tääpume, nää, lipu ätityera gyene teeme tääpe cabu cewecu?” ²Yoo, teeme tääpume mijirage birige. Pui lui babo gwidape gyene egä Acejiyame teeme mene Israela biname bine ecäremuji ire atwime iyeta nuuja biname bime tääpume. ³Yoo, toraca gyene egä poto Israela biname cina peeí mene cängena lica ire jaawenemusi. Yepä, weene gone ngene jwaatwa-naninuye egä Acejiyame teeme mene cängena lica jaawenemuge ai ingle naace popi poto biname cina cängena lica peeí mene bine jaawenemusi. ⁴Eewe, pepu lica! Acejiyame lui toraca gyene. Ngänu gyene iyeta biname cina walya mene jaajananemusi, Acejiyame

iyeta padare teeme mene toraca me jaawenemuge. Oogäräneji Mene teeme poto cidi me jiicenige egä,

“Maane lui mene jiicemute, peei mene cina meeble naawabusi egä conocäco gäte.

Maane cuta conocäco yuutrutute atrana cabu ca.”

⁵ Yoo, page weeme nuuja te pama ngene jotwananenige egä, “Nää, cine Israela biname cina liba conocono mule jaawenemusi, biname piba taatu jäätäpnusi egä, ‘Acejiyame me mule lui mara gyene; tabe conocäco gyene! Ai name pi Acejiyame te miiji ngii puma cita ca jäätäpnuge cime niiya mule cabu ca, tabe peei name pi conocono gyene cibibine mäpu daremu peei tääpume cerame.’ Pepu binamerage ngene atwanena gone! ⁶Peei lui walya gyene! Acejiyame äblicäco poto conocono mule äsuceja, ingle naace popi tabe toraca conocäco gyene. Tabe liba conocono gyene, tabe piba äblicäco ai gawecewe biname bine cängena atrana, yepä tabe miiji gyene biname bine atraname, ingle tabe conocäco gyene.

⁷Gonerage apu ngene jwaatwananinuye egä, “Nää, cine liba walya mule bine jaawenemusi, piba Acejiyame me mara toraca mule te babo me läbituge, siige tabe puma cita ca jamyacu apacyera ne jäätäpnuge cime walya mule name pi. Acejiyame peei name pi miiji lica cibibine jaji egä, ‘Weene niiya mule biname gemi.’ Yepä, weene gonerage pepu ngene atwanena! ⁸Yoo, poto biname cina buduma ngene atwanena name pi jiicemusi egä, “Mine niiya mule pa jaawenemepesi, ingle peei cabu ca Acejiyame me miiji ngii caburage pa läbitepi.” Yoo, poto biname cina cebine naitnäjusi walya mene ca egä cane te peei buduma mene jiicine. Peei walya cabu ca teepi teeme mäpu daremu cirege päpäna. Eso!

Nuuja Biname te Lica Iyeta Padare Conocäco Mule Jaawenemuge

⁹ Yoo, peei cabu ca mine umle gemi egä Acejiyame me opo gaabe mine lui Israela biname gemi, mine miiji lica gemi nuuja biname cabu ca. Cane weebibine ituge jaji egä iyeta Israela biname piiyepu iyeta nuuja gawe biname yepä pana gemi. Mine iyeta niiya mule me kokre cabu ninajininige. ¹⁰Oogäräneji Mene te pepu jiicenige egä:

“Nuuja biname te conocäco lica gyene Acejiyame me opo gaabe je.

¹¹ Nuuja biname te lica toraca umle cama gyene.

Nuuja biname te lica toraca singi läbituge Acejiyame gome lenajame.

¹² Iyeta biname cina Acejiyame bau ca itu latatrongäripesi.

Teepi iyeta niiya me itu läbitipesi.

Nuuja biname lica gyene lui te toraca mule jaawenuge, lica yepä te wawena.

¹³ Babo walya mene te täduge teeme tage cabu ca, epu pana niiya lengo te lipu tasatuge gape cabu ca, gape te liba ätrugera cäco.

Niiya mene te cobyame me niiya uudi pana täduge teeme tage cabu ca nuuja biname bine sabe wawename.

¹⁴ Teepi claabe name pi alwi mene jiicemusi.

¹⁵ Teepi wata nuuja biname bine niiya jaawenemusi; budre me yaaglecemusi.

¹⁶ Ngänu gyene teepi cewe ne liba yaabmalusi, pita piiyepu mäpu puma birige teeme niiya mule name pi.

¹⁷ Teepi umle cäco gemi poode cama lenaja.

¹⁸ Teepi cuta umle cäco gemi wälu pana äbita Acejiyame me opo gaabe je."

¹⁹ Siige, mine umle gemi egä iyeta mene Cotre Mene cabu lui eei biname täüpume lui cina Cotre Mene ngalebora yaacrajimuge. Pepu aitneja mene lui iyeta ai gawecewe biname bime täüpume mine bojä agime mime niiya mule name pi, ingle mine iyeta cirege aclajuta Acejiyame me opo gaabe je atrana täüpume. ²⁰ Nuuja biname te licarage Acejiyame me opo gaabe je conocäco läbituge teeme Cotre Mene waweneca cabu ca, yepä Cotre Mene me kaakesea agesa: Biname bine umle wawename egä teepi niiya mule cuta jaawenemusi.

Acejiyame Lipu Biname bine Conocäco me Jaawenemuge

²¹ Yoo, Acejiyame gaabe ne ituge awabudnita egä biname cina lipu Acejiyame me opo gaabe je conocäco me läbitininusi, piiyepu ai gaabe lica birige cotre wawena. Cotre Mene piiyepu mename biname bime mene cina itu teitnäjujisi peeii gaabe ne. ²² Biname cina Acejiyame cama conocäco läbitininusi, teepi liba Yeesu Keriso ne jäätprungusi. Peese nyene yepä taatu gaabe. Nuuja mara gaabe lica gyene Israela biname bime täüpume piiyepu nuuja gawe biname bime täüpume, ²³ ingle naace gyene iyeta biname cina niiya mule bine jaawenemusi. Iyeta biname lui toraca ingwe gaaberage gemi Acejiyame bau ca, tabe lui conocäco piiyepu jamyacu apaclyera cama gyene. ²⁴ Yepä, Acejiyame te biname bine papa itityeräjenemige teeme babo miji cabu ca. Tabi teebibine teeme täüpume kälyä jaawenemuge Yeesu Keriso me kaakesea name pi, lui kaakesea te biname bime mäpu daremu yääyeblingmuge. ²⁵ Acejiyame Yeesu ne jityepuji biname cabu me teeme tääpe piiyepu uudi ca Acejiyame ne iiwärejame biname bine teeme niiyaniya mule cabu ca äsecrерame. Yeesu Keriso me uudi tapiruji, tabe budre jepänaji, siige biname bime äsecrера gaabe pepu jewenuji. Yoo, biname cina ai äsecrера gaabe ne jääpänsi, teepi liba Yeesu ne jäätprungusi. Acejiyame peeii äsecrера gaabe ne jewenuji, pepu pi jewabemuji egä teeme mule uja niinäce padare cabu lui conocäco ge, tabe lui padare cabu biname bime niiya mule bine yääsuväjämuge, ²⁶ ingle tabe ingwe padare ne jewagrijenuji Keriso liba tatyaramtepi biname bime mäpu daremu ne äyeblingtame. Tabi ai padare cabu teemämu awabudnitenge egä tabe conocäco gyene, ingle peeii lui conocäco mule gyene tabe biname bine mäpu daremu cabu ca lipu conocäco me jaawenemuge, lui cina Yeesu ne jäätprungusi.

27 Yoo, nuuja miji lica gyene biname teemämu awepyeräjame, ingle naace popi puu biname cina umle gemi awepyeräja waadename cotre waweneca täüpume, yepä teepi umle cäco awepyeräja waadename ätrunga täüpume. 28 Yoo, pajecu gyene egä biname te Acejiyame cama conocäco läbituge ätrunga cabu ca, lica cotre waweneca cabu ca.

29-30 Acejiyame peese nyene yepä taatu Israela biname bime täüpume piiyepu nuuja gawe biname bime täüpume. Tabi Israela biname bine conocäco me cire jaawenemepi teeme ätrunga name pi, cuta piiyepu nuuja gawe biname bine conocäco me cire jaawenemepi teeme ätrunga name pi. 31 Yoo, cane lica peei mene jiicenine mime Cotre Mene äyeblingtame, ingle naace gyene mine liba Yeesu ne jäätprungusi, mine piba taatu miji gemi teeme cotre cängena wawename.

**Abrahamo me Ätrunga cabu ca Mine Umle Äbitininago
egä Ätrunga Lui Baborage Gwidape Gyene**

4 1 Mine ngene jwaatwananinago Abrahamo poto cidi me, tabe lui mime Israela biname bime kaakesaare gyene. 2 Abrahamo Acejiyame me opo gaabe liba conocäco me läbituge teeme kaakesea ca, piba teeme ingle pisi nyene teemämu awepyeräja, yepä pepu lica ge. Abrahamo äblicäco teeme kaakesea ne awepyeräja, ingle naace gyene 3 Oogäränjei Mene te jiicenige egä, "Abrahamo Acejiyame ne jitprungige, siige teeme ätrunga name pi Acejiyame teebine einige conocäco ca." 4 Yoo, biname te liba rarekaake jääpänuge teeme kaakesea cabu ca, tabe lica teeme rarekaake poto cidi me ngene jwaatwananuge egä, "Agesa owecu gwidape cäme täüpume." Eewe, tabe ngene jwaatwananuge egä, "Agesa cäme daremu cäme kaakesea täüpume." 5 Yepä, biname te liba Acejiyame ne jäätprunguge, Acejiyame piba peei cabu ca teebine conocäco me jaawenuge. Peei ätityera lui daremu lica gyene, ingle pui biname te lica teeme kaakesea cabu ca Acejiyame cama conocäco läbituge. Yoo, Acejiyame te conocono biname bine yaainemuge conocäco ca, eei biname lui cina teebine jäätprungusi. 6 Ai mene lui cäme taatu lica gyene, yepä ujarage Daawida te mene jiicuji pui biname me gege poto cidi me, Acejiyame lui ne conocäco me jaawenuge teeme waweneca kaake poto ca. 7 Daawida mene bine yoogäremuji peei poto cidi me Salamo uupera peba cabu egä:

"Babo ngenecu gege gemi pui biname lui bime conocono Acejiyame te yiisibricmuge,
lui cina kälyä gemi teeme conocono mule cabu ca.

8 Teepi babo ngenecu gege gemi,
ingle siige, Acejiyame te lica ingwe ca acnema teeme conocono bine."

9 Yoo, Daawida me mene poto cidi me mine ngene jwaatwa-naninago egä pui babo ngenecu gege laati bem? Nää, pui biname täüpume taatu

peei mene, lui bime tääpe matikolä iirputänéji gemi Acejiyame me cewecu acatame? Eewe, lica teeme taatu me. Peei ngenecu gege cuta teeme tääpume lui cina jäätprungusi, yepä teeme tääpe cabu cewecu lica gyene, ingle mine umle gemi egä Acejiyame Abrahamo ne einige conocäco ca teeme ätrunga name pi.¹⁰ Tabe lui padare cabu peei ne jwenenige, nää Abrahamo me tääpe iirputa kaakesea niinäce gaabe, coo ingwe gaabe ca? Yoo, Abrahamo liba camuge teeme tääpe iirputa, Acejiyame teebine einige egä, "Conocäco biname gyene."¹¹ Abrahamo ingwe ca teeme tääpe matikolä ne jiirputuji cewecu tääpume egä Acejiyame teebine ituge acata teeme ätrunga name pi. Yoo, peei name pi weene iyeta lui cina Acejiyame ne jäätprunguye piiyepu tabe lui bine conocäco me niwenininuge, Abrahamo lui weeme ätrunga kaakesaare gyene, ngänu gyene cewecu liba lica yaacatu. ¹²Cuta mime poto cidi me lui cewecu cama gemi, Abrahamo cuta mime kaakesaare gyene, ingle mine page Acejiyame ne jäätprungusi, Abrahamo lipu teebine itu jitrunguji, tabe liba camuge cewecu ne acata.

Abrahamo Acejiyame me Miji ne Ecatuji Teeme Ätrunga cabu ca

¹³Ujarage Acejiyame liba Abrahamo ne jejuji egä, "Weene ai gawecewe ne cirege acata, maane piiyepu määme kaakesaare cama," pui padare cabu Abrahamo nuuja umle lica ge Oogäräneji Cotre Mene poto cidi me, ingle pui cotre me padare camuge atyaramta. Yoo, Acejiyame Abrahamo ne peei mene jejuji lica teeme cotre wawena name pi, yepä naace name pi egä tabe Acejiyame ne jitrunguji, piba teeme bau ca mene itecijuji egä, "Maane käme tääpume conocäco biname gäte."¹⁴ Yepä biname te liba Acejiyame me miji ne jääpänuge cotre wawena ca, piba nuuja ingle lica gyene ätrunga tääpume, cuta piba papa gyene Acejiyame lui mene ituge jaji.¹⁵ Yoo, mine liba cotre ne atropengta, mime mäpu daremu pisi nyene peei tääpume, yepä cotre liba lica ge, piba cuta lica gyene cotre atropengta.

¹⁶Yoo siige, Acejiyame ngena miji ituge jaji cerame, mine ätrunga ca jääpänusi, naace tääpume egä Acejiyame owecu name pi papa cerame, piiyepu naace tääpume tabe iyeta Abrahamo me kaakesaare bine cerame. Lica Israela biname taatu cina jääpänusi, lui cotre bine jaawenemusi, yepä cuta eei cina lui Abrahamo pana Acejiyame ne jäätprungusi. Abrahamo peese nyene lui ätrunga cabu mine iyeta bime babe,¹⁷ Acejiyame Abrahamo ne lipu jejuji Oogäräneji Mene cabu egä, "Cane meebine babe me naawenepene bucourage gawe maramara biname bime tääpume." Yoo, Acejiyame me opo gaabe, Abrahamo lui epu pana babe liiyepu mime tääpume. Tabe Acejiyame ne jitrunguji lui me kokre pisi nyene budre biname arpinerame, piiyepu lui te mene ca gwidape bine jaawenemuge, lui cina lica ituge lenaja.¹⁸ Abrahamo teebine jewagrijuji

teeme mene bägrä poto cidi me toraca me wawename, ngänu gyene tabe puu umle lica ge Acejiyame te peei ne lipu pagege wawena, tabe papa jewagrijuji. Siige, ingwe ca tabe kaakesaare ngii jepäniji maramara gawe biname bime bau ca, epu pana Acejiyame teebine lipu itu jejuji egä, "Määme kaakesaare bucourage cirege äbita." ¹⁹Mine Abrahamo me ätrunga poto cidi me ngene jwaatwananinago. Tabe yepä hanred kämäge mameta joomluji, yepä teeme ätrunga te enajuji kokre cama. Tabe ngene jotwanuji egä, "Cane moda gäne; cane budre mameta gäne, cuta piiyepu cäme coga Saara tabe äblicäco bägrä päpäna," ²⁰yepä tabe lica jejuji egä, "Acejiyame me mene äblicäco äbita." Tabe teeme ätrunga cabu kokre äbituji, siige Acejiyame ne ewepyeräjuji, ²¹jejuji egä, "Acejiyame me mene toraca me pa läbitepi. Cine bägrä ne pagege päpäna." ²²Peei name pi Acejiyame liba teeme ätrunga ne jepäniji, tabe jejuji egä, "Maane cäme tääpume conocäco biname gäte." ²³Yoo, peei mene egä "Maane cäme tääpume conocäco biname gäte," lui lica oogäräneji ge Abrahamo tääpume taatu, ²⁴yepä cuta mime tääpume oogäräneji ge, Acejiyame lui bine cirege jaji egä, "Weene cäme tääpume conocäco biname gemi," mime tääpume lui cina teebine jäätprungusi, lui te mime Yageyame Yeesu ne budre cabu ca erpinantuji. ²⁵Yoo, mime conocono mule name pi tabe budre äbituji, piiyepu budre cabu ca arpinanteji gyene naace tääpume mine conocäco äbitame Acejiyame cama.

Acejiyame me Ätityera Mime tääpume

5 ¹Ai ingle naace gyene mine ätrunga ca conocäco me ituge äbita Acejiyame me opo gaabe je, mime poode pisi nyene Acejiyame cama mime Yageyame Yeesu Keriso me kaakesea name pi. ²Tabe mime ätrunga ca mibibine niwadininige teeme babo miji cabu lenajame. Mime babo ngenecu gege pisi nyene, ingle mine umle gemi egä mine Acejiyame me jamyacu apacyera cabu cirege lenaja. ³Mine liba mäpu jäätäpänsi, mime ngenecu gege cuta pisi nyene, ingle naace popi mine umle gemi egä peei mäpu te mibibine niwenininuge bojäcu lenajame, ⁴piiyepu peei bojäcu lenaja te mime ngenecu bine kokre me jaawenemuge, piiyepu ngenecu kokre cama mine jaawagrijusi Acejiyame ne tabe mibibine äsecrerame. ⁵Peei awagrija lica papa me läbituge, ingle tabe Aceji Seemo ne ituge ätyepa mime yepäyepä trupa cabu lenajame mime ngenecu bine umle wawenename egä teeme baborage singi pisi nyene mime tääpume.

⁶Yoo, mine liba äblicäco mimämu ätityeräja, Acejiyame me mijirage padare cabu, Keriso te piba budre äbituji mibibine ätityerame, lui niiya conocono biname gemi. ⁷Yoo, mime gawe biname bime mule cabu, nuuja biname te pama lica gyene budre äbita nuuja biname ne ätityerame, ngänu gyene tabe conocäco biname coo piiyepu miji biname birige, yepä Acejiyame me mule mara gyene. ⁸Teeme singi epu baborage gyene

mime tääpume egä pui padare mine liba conocono biname ge, tabe piba teeme Bägrä Yeesu ne tityepuji budre äbitame mibibine ätityerame.⁹ Yoo, Yeesu liba budre äbituji, teeme uudi te tapiruji mibibine Acejiyame me opo gaabe je conocäco wawename, cuta piiyepu teeme peei ätityera ca mine cirege äsecrera mäpu daremu cabu ca, Acejiyame lui biname bine cirege ceera teeme niiya mule tääpume.¹⁰ Mine niinäce Acejiyame cama cubuyame pana ninajenäjimi, yepä teeme Bägrä me budre cabu ca Acejiyame te mibibine teeme biname me itu niwenipi. Yoo, page mine teeme biname gemi, piiyepu tabe mibibine niiya mule cabu ca toraca cire nisecräripi teeme Bägrä me ireclota name pi.¹¹ Peei name pi mime baborage ngenecu gege pisi nyene Acejiyame tääpume, lui te mime Yageyame Yeesu Keriso name pi mibibine teeme biname me itu niwenininuji.

**Adamu cabu ca Biname cina Budre ne Jepänujisi; Yepä,
Keriso cabu ca Teepi Ireclota ne Jepänenisi**

¹² Yepä biname Adamu te conocono mule ne jewenuji, piba budre äbituji teeme niiya name pi. Pepu pi iyeta biname budre läbitininusi, ingle naace gyene teepi conocono mule cuta jaawenemusi.¹³ Acejiyame te Cotre Mene Moose ne liba camuge ceera, biname cina piba niiya mule bine tewenemäjumesi. Yoo, peei biname cina Cotre Mene bine lica yaabiberäjemusi, ingle Cotre Mene camuge atyaramta, peei name pi Acejiyame teeme niiya mule bine lica ecnemuji Atrana Bimu tääpume.¹⁴ Biname Adamu cabu ca ngälu Moose me padare teepi niiya mule bine jaawenemusi, piba peei cabu ca budre jääpänanusi, ngänu ge teeme peei niiya mule lui cotre atropangta lica ge Adamu me liiyepu, tabe liba cude uli kuu ne erwiji.

Adamu me niiya mule te lipu joomlemige iyeta biname bine, pepu pana Keriso miji pi miji mule te totnenige iyeta biname bine ätityerame.¹⁵ Acejiyame me owecu mule mara gyene Adamu me conocono mule cabu ca. Toraca gyene egä bucourage biname cina budre läbitininusi pui yepä biname Adamu me conocono mule name pi, yepä bucourage biname cina conocono mule tääpume kälyä läbitininusi pui nuuja biname Yeesu Keriso me ätityera name pi, ingle naace gyene Acejiyame babo owecu gyene biname bime tääpume.¹⁶ Cuta piiyepu Acejiyame me owecu piiyepu ätityera mule baborage gyene Adamu me conocono mule cabu ca. Niinäce Adamu yepä conocono mule ne jewenuji, piba Acejiyame teebine jejuji egä, “Maane conocono biname gäte!” Yepä, ingwe ca bucourage biname liba conocono jaawenemusi, Acejiyame piba teebibine yäätitäyäremuge, jaajemuge egä, “Weeme conocono piti nemi, yepä weene kälyä gemi peei cabu ca Yeesu Keriso me miji kaakesea name pi.”¹⁷ Cuta piiyepu Acejiyame me ätityera mule kokre gyene Adamu me conocono mule

cabu ca. Toraca gyene egä pui yepä biname me conocono mule name pi budre me kokre te joomlemuge iyeta biname bine, yepä peei nuuja biname Yeesu Keriso teeme ätityera mule lui babo kokre gyene budre me kokre cabu ca. Iyeta biname lui cina Acejiyame me owecu gwidape ne yaacatusi, piiyepu teeme baborage miji cabu ca teeme täüpume conocäco me läbitininusi, teepi ngälu cäco ireclota cabu yaacrajuge Yeesu Keriso me kokre cabu je.

¹⁸ Yoo, Adamu me conocono cabu ca iyeta biname conocono jaawenemusi, piba teeme mäpu daremu yaawademusi, yepä Yeesu Keriso me conocäco ireclota cabu ca tabe äsecrera gaabe ne jewenuji iyeta biname bime täüpume teepi ngälu cäco ireclota ne päpäname.
¹⁹ Adamu me ätecija cäco mule cabu ca bucurage biname cina ätecija cäco läbitininusi, yepä Yeesu Keriso biname bine Acejiyame täüpume conocäco cire jaawenemepi, ingle tabe Acejiyame me singi mene itecijuji, siige budre me äbituji biname bine ätityerame.

²⁰ Moose te biname bine jejananemuji Acejiyame me Cotre Mene, naace täüpume Cotre Mene te teebibine awabame teeme niiya mule lipu bucurage gemi. Siige, biname cina liba umle läbitininusi teeme niiya lipu baborage gyene, teepi piba cuta umle läbitininusi Acejiyame me miji lipu baborage gyene biname bime täüpume. ²¹ Niinäce, biname bime niiya mule te teebibine yaawademuge teeme budre me, yepä page Acejiyame me miji mule te biname bine yaawademuge teepi teeme opo gaabe je conocäco äbitame, piba ngälu cäco ireclota ne jäätänsi mime Yageyame Yeesu Keriso me kaakesea name pi.

Mine Yepä me Läbitinago Keriso cama Lenajame

6 ¹Nää, weene pama apu jingenininige egä, “Nuuja niiya lica gyene mine liba conocono mule wawename, ingle piba Acejiyame me miji mule mime täüpume cuta babo me läbituge.” ²Pepu ngene gone jwaatwananinuye. Mime täüpume conocono mule te ituge apira, siige mine äblicäco conocono mule cabu cääri lenaja. ³Weene miji umle gemi egä mine liba niiye ca äciseja ne ituge acata Yeesu Keriso me ngii cabu, mine epu pana egä ten cama yepä me itu äbitininujago. Yoo, mine epu pana gemi ten cama gigri budre ituge. ⁴Peei niiye ca äciseja cabu ca mine ten cama gigri budre, piiyepu gape cabu gigri acranäneji gemi, siige mime Babe te Keriso ne budre cabu ca lipu erpi-nantuji teeme babo kokre ca, mine cuta pepu miji gemi arpinera kirece ireclota cabu lenajame.

⁵ Yoo, mine liba ten cama yepä me äbitini-nujago teeme budre cabu, mine cuta ten cama yepä budre cabu ca cirege arpinera. ⁶Mine umle gemi ngena ge ingle ai budre mene täüpume. Mime sasa trupa agleji pana ge pui padare cabu teepi Yeesu ne baarge uli cabu liba etecwamtujisi. Pepu pi Acejiyame cuta miji gyene agli mime trupa me kokre singi ne

niiyaniya mule täüpume mine niiya mule me kokre cabu ca äsecrerame. ⁷Ingle biname te liba budre pana birige, tabe piba asatäneji gyene niiya mule me kokre cabu ca. ⁸Yoo, mine liba Keriso cama ituge budre, mine jitrungenisi egä mine ten cama cuta ireclota me cire larpinäripago. ⁹Yoo, mine umle gemi egä Keriso itu arpinantuji budre cabu ca, siige tabe lica budre ingwe ca. Budre me kokre te äblicäco teebine cääri oomlana. ¹⁰Tabe yepä gääbu budre äbituji biname bime niiya mule täüpume, yepä page tabe Acejiyame täüpume ireclota cama enajenige. ¹¹Yoo, weene pepu ngene jotwananineye egä, “Cine budre gemi conocono mule waweneca täüpume, yepä Keriso Yeesu cama äengläcita miji pi cine ireclota gemi Acejiyame täüpume.”

¹²Peei name pi gone weebibine niiya mule te iwadininuge, weeme conocono singi wawename. ¹³Cuta piiyepu weeme tääpe gone ceera niiya kaakesea wawename, yepä weemämu äcärineye Acejiyame bau me. Weene epu pana biname gemi lui cina budre cabu ca ituge äsecrera ireclota cabu me, peei name pi weene weemämu äcärineye Acejiyame bau me teeme miji kaakesea wawename. ¹⁴Weene lica Cotre Mule cabu inajininige, luma conocono mule te ibibi gyene weebibine oomlaname, yepä weene Acejiyame me miji cabu page inajininige. Peei name pi gone niiya mule ne padare ceera.

Mine Miji Conocäco Lenajame

¹⁵Weene gone apu jingenininuge egä, “Ngänu gyene mine liba cotre bine jaatropangtemusi, ingle mine lica cotre mule cabu ninajininige, yepä mine lui Acejiyame me miji cabu temi.” Pepu ngene gone jwaatwananinuye, ¹⁶ingle weene umle gemi egä lui me kokre cabu weene singi lenajame, pui kokre te weebibine iwadininige. Peei name pi weene liba conocono mule me kokre cabu singi lenajame, pui te weebibine iwadininuge budre me, coo weene liba singi Acejiyame me kokre cabu lenajame teeme mene ätecijame, pui te weebibine iwadininuge conocäco me äbitame teeme opo gaabe je. ¹⁷⁻¹⁸Yoo, niinäce weene niiya mule me kokre cabu itu inajininuji, yepä page weene kokre ngenecu cama yaacatuye pui toraca mene ne, weene lui ituge ätecija. Acejiyame weebibine niiya mule me kokre cabu ca itu isecräruji teeme singi cabu ibäcchinuji teeme toraca mule cabu lenajame. Peei name pi baborage eso Acejiyame täüpume. ¹⁹Cane ai mene weeme ireclota cabu ca eboclomtenine weeme täüpume pajecu wawename. Niinäce weene tääpe piiyepu ngene atwanena niiya mule täüpume itu icranemujiye. Weeme niiya mule piiyepu jugi mule baborage äbitininujisi. Siige, page weene weemämu äbitineye toraca mule täüpume miji pliyepu conocäco mule taatu wawenecame.

²⁰Niinäce weene liba itu inajininuji conocono mule cabu, weene piba Acejiyame me singi cabu lica inajininuji piiyepu conocäco mule bine lica

jewenemijiye. ²¹ Page weene ajiri gemi peei niiya mule poto cidi me. Nää, weene ngena mijji daremu ne ituge päpäna pui niinäce mule cabu ca? Teeme daremu lui budre piyepu niiya puupu cabu lenajame. ²² Yepä, page weene äsecräreji gemi niiya mule cabu ca. Weeme niiya singi bine weene lica jaawenemuye, yepä weene weemämu Acejiyame bau me ituge ceera teeme singi wawename. Page weeme daremu gyene conocäco mule wawenecame ngälu iyeteta ireclota weene cirege päpäna. ²³ Yoo, niiya mule me daremu gyene budre piyepu niiya puupu cabu lenajame iyeteta. Yepä, Acejiyame owecu gyene mime tääpume piyepu mibibine iyeteta ireclota ne nicärinlige mime Yageyame Yeesu Keriso cama ngälu cäco lenajame.

Keriso me Biname bine Cotre Mule te Lica Joomlenemige

7 ¹Cäme ätrunga binamewale, weene ngene pa jiglipi ai mene, ingle weene umle gemi cotre poto cidi me. Biname te liba cotre mule cabu yaanajuge, cotre te teebine yaacanuge ngälu tabe budre läbituge, cotre me kokre piba siige. ²Peei lui epu pana rooriye cama magebi te lipu cotre cabu waanajuge, tabe mijji teeme rooriye cama yepä lenajame teeme ireclota ngälu gaabe, yepä teeme rooriye liba budre, siige peei cotre teeme tääpume. Tabe piba mijji gwene cuta nuuja rooriye ne acata. ³Yoo, tabe liba nuuja rooriye cama onajige, piyepu teeme niinäce rooriye te liba ireclota gyene, biname cina waainusi, “ero magebi” ca, yepä rooriye te liba budre, tabe asatäneji gwene pui cotre cabu ca. Tabe piba ero magebi lica gwene, liba nuuja rooriye ne yaacatuge. ⁴Yoo, käme binamewale, cotre mule poto cidi me weene peei magebi pana gemi. Cotre mule lui weeme tääpume epu pana pui magebi me niinäce rooriye liiyepu. Yepä, weene Keriso me budre ituge acata cuta weeme tääpume, siige weene epu pana gemi budre biname liiyepu cotre mule poto cidi me. Peei te lica gyene weebibine waadena. Keriso lipu budre cabu ca arpinantji, weene pepu pana ituge arpinera kirece ireclota cabu me. Page tabe epu pana kirece rooriye liiyepu weeme tääpume; weene teemi nemi. Weene mijji teeme kaakesea wawena Acejiyame tääpume. ⁵Niinäce mime ngene atwanena lui ai gawe me mule cabu. Mine liba umle äbitinujago cotre poto cidi me mene egä, “Gone apu pana mule wawena,” piba mime singi te babo me äbituji pui niiya mule tääpume, siige mime tääpe me singisingi mine cuta jaawenemusi budre gaabe cabu abacitame. ⁶Yepä, page mine äsecräreji gemi cotre mule cabu ca. Mine epu pana budre biname liiyepu cotre mule poto cidi me. Cotre mule äblicäco mibibine cääri oomlana. Siige mime tääpume pui sasa mule, pui Oogäräneji Cotre Mene te lica mibibine niwadininuge. Page kirece mule te mibibine niwadininige, peei lui Aceji Seemo me.

Mijji Ngene Atwanena piyepu Niiya Ngene Atwanena Cubuyame pana Gegi Biname bime Trupa Ngalebora

⁷Peei mene name pi pama poto biname cina pa jiicemepesi egä, “Cotre lui niiya gwidape gyene,” yepä peei lui toraca lica. Cotre liba lica, mine

piba umle lica lui mule gyene niiya, coo lui mule gyene mijji. Yoo, cotre mene pisi nyene egä, "Gone gwidape täüpume singisingi läbitininuye." Peei cotre cabu ca cane umle itu äbitujine pepu singi poto cidi me.⁸ Peei cotre mene name pi käme niiya ngene atwanena piba tasatige, piba käme baborage singi pisi nyene nuuja biname bime gwidape täüpume. Cane liba umle lica peeи cotre mene, piba käme niiya ngene atwanena papa kaakesea käco yaanajuge käme ngenecu bora.⁹ Yoo, niinäce cane mijji asicnautjine, ingle cane nuuja umle lica gäne cotre mene poto cidi me egä, "Gone peeи niiya bine jaawenemute!" Yepä, cane liba umle äbitujine peeи cotre mene poto cidi me, cane piba baborage singi äbitujine pui niiya mule wawename.¹⁰ Cuta piba taatu umle äbitujine egä cane budre gaabe cabu me ituge abacita, ingle niiya mule me daremu lui budre gyene. Peeи cotre Acejiyame lui ca singi cebine ätityerame ireclota gaabe cabu lenajame, peeи ca cane umle äbitujine egä cane budre gaabe cabu sâne.¹¹ Cane liba apu nangenige egä cotre mene wawena lui gaabe gyene iyeteta ireclota täüpume, piba käme niiya ngene atwanena te tasatenige piiyepu peeи cotre ca cebine singisingi me nawenige. Piba peeи te cebine nawabenige egä cane budre gaabe cabu abacitenine.

¹² Yoo siige, cotre mene lui Acejiyame bau ca gyene, peeи name pi iyeta teeme maramara cotre lui epucäco, mijji, piiyepu conocäco gemi.¹³ Cotre te lica cebine budre gaabe cabu nacitenige, yepä käme niiya ngene atwana te peeи ne jewenenige. Käme niiya ngene atwana te mijji cotre ne ecatenige, cebine peeи ca nangletnäjenige, piba nawabenige egä cane budre gaabe cabu sâne. Niiya mule lui pepu gyene. Yoo, cotre mene cabu ca mine opo yaawatnusi lipu toraca niiyarage gyene mime niiya ngene atwanena.

¹⁴ Mine umle gemi egä Cotre Mene lui Acejiyame bau ca gyene, yepä cane binamerage gäne. Niiya mule te käme ngenecu ne joomluge.¹⁵ Käme mule poto cidi me cane toraca umle lica gäne: cane käme toraca singi bine lica jaawenemune, yepä lui mule täüpume cane singi lica gäne, peeи bine jaawenemune.¹⁶ Yoo, cane liba jaawenune cane lui mule singi lica wawename, peeи mule ca cane jewabenine käme toraca asicnenta ne egä, "Cotre mene lui mijji gyene."¹⁷ Siige, peeи lui käme toraca singi lica gyene egä cane niiya mule bine jaawenemune, yepä käme niiya ngene atwana te tasatuge käme ngenecu cabu ca, cane puma cita ca peeи niiya bine jaawenemune.¹⁸ Cane umle gäne egä käme trupa cabu nuuja mijji lica gyene. Cane kämämu äblicäco gäne käme tääpe ne giri acita mijji mule wawename. Cane singi gäne, yepä äblicäco!¹⁹ Käme singi pisi nyene mijji mule wawename, yepä cane lica peeи bine jaawenemune. Cane singi lica gäne niiya mule wawename, yepä cane peeи bine jaawenemune.²⁰ Cane liba peeи bine jaawenemune lui täüpume cane singi lica gäne, piba lica canerage te peeи bine wawena, yepä pui niiya ngene atwanena cina peeи bine jaawenemusi lui cina täsuge käme ngenecu bora ca.

²¹ Yoo, cäme mule apu gyene: Cane liba singi miji wawename, niiya ngene atwanena te piba tasatuge, cebine nacanuge niiya cabu me.
²² Pisi nyene cäme ngenecu bora baborage singi Acejiyame me Cotre wawename, ²³ yepä cane asicnantenine cuta mara kokre ngene atwanena piti nemä cäme cabu. Peei cina cäme miji singi ne jääläcnutusi, cebine kokre cama noomlusi cäme tääpe me niiya singi mule wawename. ²⁴ Cane peei name pi babo ngenecu mäpu gäne. Laati te ibibi gyene cebine asatame ai niiya mule cabu ca, lui te cebine nacanuge cäme budre me?
²⁵ Peese nyene Yeesu Keriso! Tabé te äsecrera gaabe ne itu jewenuji. Baborage eso Acejiyame tääpume, lui te Yeesu ne tityepuji mibibine ätityerame!

Yoo siige, mimerage kokre ca mine äblicäco Acejiyame me Cotre wawename, ngänu gyene mime singi pisi nyene, ingle mime tääpe me niiya singi te mibibine niwadininuge niiya gaabe cabu me.

Aceji Seemo me Ätityera ca Mime Ireclota Miji Gemi

8 ¹ Yoo, ai ingle naace gyene Acejiyame mibibine nijinuge, "Weene kälyä gemi," page lui biname cina Keriso Yeesu cabu temi, teepi lica teeme niiya mule me daremu cirege päpäna Acejiyame bau ca. ² Aceji Seemo mibibine ire nitwinuge, niwadininuge Yeesu Keriso me toraca ireclota gaabe cabu. Peei name pi page niiya ngene atwanena teepi kokre lica gemi cebine acaname niiya gaabe cabu me, piiyepu cane asatäneji gäne niiya mule me budre daremu cabu ca. ³ Yoo, Acejiyame me Cotre Mene te äblicäco biname bine miji gaabe cabu me waadena, ingle binamerage bime kokre ibibi lica gyene teeme niiya ngene atwanena äyecrejame. Acejiyame peei name pi nuuja gaabe ne itu jewenuji, teemerage Bägrä ne itu tityepuji budre äbitame mime niiya mule daremu ne äyeblingtame. Yeesu täduji biname pana, biname pana ngenecu cama, yepä teeme mara kokre puga ge niiya ngene atwanena bine ägyemame. Tabé conocäco enajuji biname bime niiya mule äyeblengame. ⁴ Puma cita ca mine miji gemi Acejiyame me conocäco cotre bine wawename, mine liba kokre ne acata Aceji Seemo bau ca mime niiya ngene atwanena bine äyeblengame. ⁵ Biname lui cina yaacrajuge teeme tääpe me singisingi mule cabu, teepi jääe ngene jwaatwananinus teeme tääpe me singi wawename, yepä biname lui cina yaacrajuge Aceji Seemo lipu jaajemuge teebibine, teepi jääe ngene jwaatwananinus Aceji Seemo me singi wawename. ⁶ Biname lui cina teeme tääpe me singi jaawenusi teepi budre gaabe cabu temi. Biname lui cina Aceji Seemo me singi jaawenusi, teepi toraca ireclota gaabe cabu temi, piiyepu ngenecu poode pa jääpänepesi. ⁷ Yoo, biname te liba teeme singi mene yäätecijuge, tabé cubuyame pana läbituge Acejiyame tääpume, ingle naace gyene tabé Acejiyame me Cotre Mene lica yaacatuge, piiyepu peei ätecija cäco gaabe cabu tabé

äblicäco Cotre Mene wawena. ⁸ Yoo, teepi lui cina teemerage singi bine jaawenemusi, teepi äblicäco Acejiyame ne ngenecu miji me wawena.

⁹ Yepä, weene pepu lica gemi. Weene weemerage singi lica jaawenemuye, yepä weene Aceji Seemo me singi jaawenemuye, liba toraca pisi nyene Aceji Seemo weeme trupa cabu je. Yoo, laati bau Keriso me Seemo lica gyene, pui biname cuta lica gyene Keriso me biname.

¹⁰ Yepä, Keriso me Seemo liba pisi nyene weeme yepäyepä trupa cabu, weeme tääpe puu budre pagege niiya mule name pi, yepä weeme seemo toraca ireclota cama gyene page piiyepu iyeteta, ingle naace gyene Acejiyame weebibine teeme tääpume conocäco me ituge wawena. ¹¹ Cuta piiyepu, liba Acejiyame me Seemo pisi nyene weeme cabu, Acejiyame lui te Yeesu ne budre cabu ca itu erpinantuji, tabe cuta weeme budre tääpe arpinera cirege. Aceji Seemo lui te weeme cabu yaanajuge teeme kokre pisi nyene peei ne wawename.

¹² Yoo, käme binamewale, ai name pi mine miji Aceji Seemo me gaabe ne yaacatusi, gone weeme tääpe me singi ne yaacatuye, ¹³ ingle weene liba peei mule ne jaawenuye, weene budre daremu cirege pääpäna. Yepä, weene liba weeme tääpe me singi ne jäägyuye Aceji Seemo me kokre ca, cuta lica peei niiya mule wawename, weene toraca ireclota ne cirege pääpäna iyeteta. ¹⁴ Lui cina Aceji Seemo me singi yaacatusi, teepi Acejiyame me bägrä gemi. ¹⁵ Yoo, Acejiyame Aceji Seemo ne tityepuji weeme cabu lenajame lica weebibine ädretnecame piiyepu cääri wälu me wawename, yepä mibibine teeme ingle cabu me waadename. Mine piba miji gemi teebine awejena egä, “Babe, cime babe.” ¹⁶ Aceji Seemo te mime yepäyepä seemo bine jaajananemuge egä, “Maane toraca Acejiyame me bägrä gäte.” ¹⁷ Mine lui Acejiyame me bägrä gemi, mine Babe me babo miji ne teeme bau ca cirege pääpäna. Keriso mijiirage puupu ne ituge acata teeme Babe bau ca, piiyepu mine ten cama gigri cirege lenaja. Page mine poto mäpu bine jääpänemusi mime miji kaakesea name pi, Keriso lipu mäpu ituge pääpäna. Yepä, mine liba teeme tääpume mäpu bine jääpänemusi ai gawecewe cabu, mine cuta teeme jamyacu apaclyera cabu cirege lenaja.

Mine Teeme Jamyacu Apaclyera cabu Cirege Lenaja

¹⁸ Cane ngene jotwananenine egä page mime mäpu lui matimatirage gemi jamyacu apaclyera cabu ca, Acejiyame lui ne cirege awabudnita mime tääpume. ¹⁹ Iyeta gwidape Acejiyame lui bine itu tewenemuji, teepi cängenarage jewagrijenisi ngälugaabe bimu ne, Acejiyame lui bimu cabu cirege awabudnita teeme jäjäcräneji bägrä bine. ²⁰ Ai ingle naace gyene pui sasa padare cabu ca biname cina liba conocono mule ne niinäce jewenujisi, iyeta gawecewe gwidape cina ocwähwaneji cabu icrajuji. Iyeta gwidape cina singi cängena lenajame, yepä biname bime conocono mule

name pi Acejiyame teebibine pepu ireclota ecäremuji, ingle tabe singi gyene iyeta gwidape cina cängena awagrijame pui bimu täüpume teepi Acejiyame me binamewale cama gigri äsecrera ne päpäname ai mäpu ireclota cabu ca.²¹ Yoo, iyeta ai gawecewe gwidape cina cirege äsecrera teeme ocwäwäneji cabu ca, piba mine lui cina Acejiyame me bägrä gemi, teepi mine cama pui jamyacu äsecrera cabu cirege lenaja.²² Ingle mine umle gemi egä iyeta ai gawecewe gwidape cina keke mene cama cewe loocanininusi, epu pana magebi te lipu bägrä aplimla täüpume cewe loocanuge ngälu page.²³ Lica gawecewe gwidape taatu, yepä cuta mine te cewe loocaninininago, pui padare ne cängena jewagrijenisi, Acejiyame liba mibibine teeme jäjäcräneji bägrä me toraca wawename, mime tääpe tabe liba äsecrera ai gawecewe mäpu cabu ca. Aceji Seemo lui page mime cabu enajenige, tabe niinäce gwidape gyene pui jamyacu ireclota cabu ca mine lui ne cirege päpäna.²⁴ Mine ätrunga cama teeme padare ne jewagrijenisi, cuta peei ätrunga ca mine äsecräreji ituge äbita peei jamyacu ireclota ne cirege päpäname. Yoo, mine liba gwidape ne cirege päpäna, siige mine lica ingwe ca awagrija peei gwidape täüpume, ingle pisi nyene page.²⁵ Yepä, mine liba camuge päpäna, mine piba cängena ätrunga cama jewagrijenisi.

²⁶ Yoo, mine liba kokre lica piiyepu umle lica gemi lipu mene Acejiyame bau jajime, piba Aceji Seemo te mibibine nitityärinuinuge. Tabe te Acejiyame ne yaawanuge mime täüpume mara pana mule ca. Teeme irecu ätumuta mule lui mijirage gyene mene cabu ca,²⁷ piiyepu Acejiyame lui te jääpänemuge biname bime singi bine teeme ngenecu bora, tabe cuta piiyepu umle gyene Aceji Seemo ngena singi gyene mime täüpume. Aceji Seemo te teebine yaawanuge pui gwidape piiyepu mule täüpume Acejiyame lui singi gyene teeme ätrunga biname bine ceerame.²⁸ Yoo, mine umle gemi egä iyeta lui te läbituge, peei cabu Acejiyame kaakesea jaawenuge mime miji täüpume, lui cina babo singi gemi teeme täüpume, piiyepu lui bine tabe biname me itu niwenininiji ten cama iyeteta lenajame.²⁹ Tabe lui biname bine niinäce jejäcremuji, teebibine cuta mara me jwenemuji teeme Bägrä Yeesu pana äbitame. Yoo, teeme Bägrä naane me läbituge mime täüpume, cuta mine teeme täüpume igane gemi.³⁰ Yoo, Acejiyame lui bine mara me ituge wawena, teebibine cuta ala taasoglecemepi, piiyepu tabe lui bine ituge ala asogleca, tabe cuta teebibine teeme täüpume conocäco me jaawenemepi, piiyepu lui bine conocäco me ituge wawena, tabe cuta teebibine teeme jamyacu apaclyera cabu itu yaacranemepi.

Lipu Baborage Gyene Acejiyame me Owecu piiyyepu Singi Mime täüpume

³¹ Yoo siige, mine ngena mene jiicusi iyeta peei ätityera poto cidi me? Acejiyame liba mine cama gyene, laati te piba ibibi gyene mibibine

toraca niiya wawename? ³²Tabe teemerage Bägrä ne lica sewecnistuji, yepä teebine owecu gaabe cabu tityepuji budre äbitame iyeta mime tääpume. Peei cabu ca mine umle gemi egä tabe singi iyeta gwidape Bägrä cama mibibine cerame. ³³Biname cina äblicäco Acejiyame me jäjäcräneji biname bine jaji egä, “Weene äblicäco Acejiyame gome lenaja, ingle weene conocono gemi.” Teepi äblicäco gemi pepu iicana, ingle Acejiyame te ituge jaji egä, “Weene cäme opo gaabe je conocäco biname gemi.” ³⁴Cuta Yeesu Keriso tabe licarage mibibine aina, yepä tabe lui budre äbituji, piba cuta arpinantuji Acejiyame me camu poto ime gome lenajame, siige tabe Acejiyame ne ewejanenige mime mijji tääpume. ³⁵Mine liba mäpu piiyepu pita jääpänusi, coo ämugetna nuuja biname bau ca; mine liba loolo me cewe piiyepu gwidape cäco; coo mine liba drowä biname coo piiyepu budre jääpänusi, nää pui padare Keriso me singi cuta pisi nyene mime tääpume? Yoo, pisi nyene. ³⁶Oogäräneji Mene te jiicenige egä,

“Määme tääpume teepi singi cibibine budre me agleca iyeta padare bimu gaabegabe.

Mibibine epu niwenininusi maamoi liiyepu, lui me agleca padare mameta gyene.”

³⁷Siige, ngänu gyene ngena te tädenige, Keriso me baborage singi pisi nyene mime bau; tabe nitityäripi mine toraca uutrutame. ³⁸⁻³⁹Cane umle gäne egä nuuja gwidape te äblicäco mibibine äyeblenga Acejiyame me singi cabu ca. Mime budre cabu piiyepu mime ireclota cabu teeme singi pisi nyene. Nuuja kokreyame gwidape epu pana mename seemo coo piiyepu cable coo maadubi, teepi äblicäco mibibine äyeblenga Acejiyame me singi cabu ca. Piiyepu page ngena cina äbitininisi cuta ciige ngena cina cire läbitipesi, piiyepu ngena pisi nyene dume cabu, coo ngena pisi nyene gawe ngalebora, teepi cuta äblicäco mibibine äyeblenga Acejiyame me singi cabu ca. Yoo, iyeta Acejiyame lui bine tewenemuji, peei bime nuuja te äblicäco mibibine äyeblenga Acejiyame me singi cabu ca, mine lui ne jääpänusi mime Yageyame Keriso Yeesu name pi.

Israela Biname bime Äjäcra poto cidi me

9 ¹Cane toraca mene jjenininine, lica walya, ingle cane lui Keriso me biname gäne. Cäme ngenecu bora Aceji Seemo te lui ire natwenige, peei cabu ca cane ngene ca eglenine egä cane walya lica gäne. ²Cäme toraca mene agesa: Cane baborage ngenecu mäpu piiyepu baborage owecu gäne cämerage Israela binamewale poto cidi me, ingle teepi singi lica gemi Keriso me ätityera ne acatame. ³Cane liba ibibi gäne teebibine ätityerame, cane singi cäme puupu Keriso me biname cama teebibine cerame cane niiya puupu me äyeblingtame, yepä peei äblicäco gyene. ⁴Bucurage Israela biname cina Keriso ne jäägyusi, puu teepi lui

Acejiyame me sasa cabu ca jäjäcräneji biname gemi; cuta tabe jamyacu apacyera teeme bau itu eboclomtuji, teebibine jäje tejanenanemumi egä, "Cane weeme Acejiyame gäne; weene cäme biname gemi;" puu tabe teebibine cotre mene piiyepu iiwäreja mule itu ecäremuji, cuta piiyepu tabe teebibine mene jejemuji ingwe ca äsecrera biname ne ätyepame; 5 puu modamoda biname Abrahamo, Isacako, piiyepu Yakobu teeme kaakesaare gemi, cuta piiyepu Keriso liba biname me äbituji, tabe Israela biname ge, yepä teepi teeme Keriso ne jäägyusi. Yoo, Acejiyame lui te iyeta biname bine yaawademuge, miji teeme ngii ne awepyeräjame ngälu cäco. Eso!

6 Peei lui lica epu egä Acejiyame me jajeji mene toraca lica läbituge, yepä apu egä lica iyeta Israela biname lui Acejiyame me toraca Israela biname gemi. 7Piiyepu, lica iyeta Abrahamo me kaakesaare lui Acejiyame me bägrä gemi. Acejiyame Abrahamo ne jejuji egä, "Määme toraca kaakesaare eei gemi lui määme bägrä Isacako bau ca." 8 Yoo, lica iyeta Abrahamo me kaakesaare lui Acejiyame me bägrä gemi, yepä teepi taatu lui cina Isacako me kaakesaare gemi, ingle Isacako itu aplimluji Acejiyame me jajeji mene ibibi me äbitame. 9Pui mene lui egä, "Toraca padare te liba tatyaramtenige, cane piba tacnenutenine, siige Saara imäbägrä cama pa waanajepi."

10 Cuta piiyepu ingwe ca Isacako babo äbituji, coga ocatuji, siige teeme coga Rebeka me padare te liba mameta ge pääddepäde imäbägrä pääpäname, 11-12 Acejiyame piba teebine jojuji egä, "Igane te naane ne cire jaatwepi." Tabe niinäce peei mene Rebeka ne jojuji; Rebeka ingwe ca imäbägrä bine jääpänuji. Yoo, ingle naace gyene camuge teeme aplimla, peei neeneni imäbägrä lica nuuja miji coo piiyepu niiya mule ituge wawena pui padare cabu Acejiyame liba teeme mage ne pui mene jojuji. Yoo, lui te äbituji, Acejiyame ngene ca itu egluji peei ne wawename, lica bägrä bime mule name pi, yepä Acejiyame tabe singi ge pepu wawename. 13 Oogäräneji Mene pisi nyene peei poto cidi me Acejiyame lui jiicuji egä, "Cane Yakobu täüpume singi äbitujine, yepä Esau ne jigyujine."

14 Nää, weene ngene jotwananiniye egä Acejiyame me mule conocono gyene? Pepu gone! 15 Ingle Acejiyame Moose ne itu jejuji egä, "Cane laati ne singi ätityerame, cane peei biname ne yäätityärune. Cäme bau sine laati me täüpume cane owecu läbitune." 16 Yoo, Acejiyame liba biname ne jaajuge, coo lica jaajuge, peei lui biname me singi piiyepu wawena cabu ca lica birige, yepä naace name pi egä Acejiyame singi pui biname ne owecu wawename. 17 Oogäräneji Mene cabu Acejiyame te Aikupito Mopeyame ne jejuji egä, "Cane meeble Mopeyame me naawenujine, ai ingle naace popi cane singi maane cäme kokre ne awabudnitame biname bime täüpume, cuta piiyepu ai ingle naace popi egä iyeta biname ai gawecewe cabu umle äbitame cäme ngii poto cidi me." 18 Yoo, peei mene

cabu ca mine umle läbitinago egä Acejiyame liba singi biname ne owecu wawename, tabe jaawenuge; coo piiyepu tabe liba singi nuuja biname ne äteciya cäco wawename, tabe cuta peeii ne jaawenuge.

**Acejiyame Umle Gyene Mäpu Daremu Ceera Biname bine;
coo Cuta Umle Gyene Owecu Wawename Biname bine**

¹⁹Cäme binamewale, pama weeme yepä te singi gyene cebine ätemlame egä, "Acejiyame me mule liba pepu gyene, tabe piba äblicäco biname ne aitna teeme äteciya cäco mule täüpume, ingle biname te äblicäco Acejiyame me singi äsäda." ²⁰Yoo, käme biname, maane laasi näte? Nää, maane ibibi gäte Acejiyame ne äseblecäjame? Maane biname gäte. Määme ireclota epu pana gyene diiba liiyepu. Diiba te miiji lica teeme raranga biname ne ätemla egä, "Maane cebine apu ngenome nawenite?" ²¹Ingle naace gyene diiba raranga biname te miiji ge teeme singi gwidape ne wawena teeme laame cabu ca. Tabi miiji ge neeneni diiba raranga yepä laame tomi cabu ca, yepä diiba ne raranga mijimiji kaakesea täüpume cuta nuuja ne raranga domäji täüpume.

²²Yoo, Acejiyame me mule pepu pana gyene. Tabi miiji gyene biname bine awabeja egä tabe singi lica gyene niiya mule täüpume, cuta teeme kokre pisi nyene niiya mule biname bine äyeblengame. Yepä, tabe wata lica yääyeblengemuge. Tabi däägudägu läbitanuge biname bime täüpume lui bime niiya mule name pi tabe teebibine miiji gyene äyeblengame.

²³Tabi cuta singi gyene teeme jamyacu apaclyera ne aboclomtame mime täüpume, tabe lui bine owecu niwenininige, lui bine tabe ituge miiji me waweneca teeme apaclyera täüpume. ²⁴Mine peete nemi tabe lui bine itu ala nisoglicipi: lica eei taatu bine lui cina Israela biname bime cabu ca gemi, yepä cuta eei bine lui cina nuuja gawe biname bime cabu ca gemi. ²⁵Agesa teeme mene jäjacra poto cidi me teeme mename biname Hosea lui soogäruji egä,

"Cane nuuja biname bine käme bägrä me cire jaawenemepene,
lui cina lica käme ingle cabu ituge.
Cane teebibine owecu cire jaawenemepene,
lui cina käme owecu cabu lica ituge lenaja.

²⁶Cuta lui gawe cabu biname bine ituge jaji egä,
'Weene lica gemi käme ingle biname,'
puma cane teebibine cirege jaji egä,

'Cane lui Iyeteta Lenajayame gäne, weene käme bägrä gemi.' "

²⁷Cuta nuuja mene pisi nyene Oogäräneji Mene cabu mename biname Isaya te jiicuji Israela biname bime poto cidi me egä, "Israela biname cina bucourage cire läbitipesi epu pana secre liiyepu, yepä mime Yageyame te teeme cabu ca nesae pana biname taatu cire yaawademepi; ²⁸ingle tabe biname bine cirege jaatranemepi poto biname piba wata äyeblenga

teeme opo gaabe ca.” ²⁹Yoo, Isaya cuta nuuja ciige mene ituge jaji egä, “Yageyame teeme kokre baborage gyene. Tabe liba owecu lica gyene mine Israela biname bime täüpume, tabe mibibine iyeta cire nibyageceji, epu pana tabe Sodoma piiyepu Gomora cewe biname bine lipu itu jiibyagecemuji. Yoo, piba mime nuuja kaakesaare lica cirege.”

Acejiyame me Miiji Mene ne Israela Biname cina Lica Jäätrungusi

³⁰Yoo, cane ngena poto cidi me jiicenine agesa: Gawe maramara biname lui cina lica teemämu läbitinininus Acejiyame täüpume conocäco äbitame, Acejiyame teebibine conocäco me itu jaawenemepi, ingle naace gyene teepi teebine jäätrungepesi, ³¹yepä Israela biname teepi cotre mule ne liba jäärngusi peeи cabu ca Acejiyame täüpume conocäco äbitame, teepi conocäco lica jääpänusi. ³²Ingle agesa: Teepi teeme waweneca mule ne jäätru-ngusi, cuta lica Yeesu ne jäätrungusi teeme conocäco täüpume. Peeи toraca mene Yeesu me budre poto cidi me, teepi lui ne opo lica yaawatnepesi, epu pana gyene teeme gaabe cabu kula liiyepu, teepi lui ne lica jääpänusi, piba peeи cabu ca yaatrametnemuge. ³³Pisi nyene Oogäräneji Mene peeи poto cidi me egä Yeesu lui epu pana gyene kula liiyepu Israela biname bime täüpume. Mene agesa:

“Ire, cane kula ne yaacitene Yerusalem cewe cabu Siyyona podo cabu je,
lui te jaawenemuge biname bine naabe atropengäja,
eei kula lui te teebibine jaawenemuge atrametname.

Yepä, lui cina teebine jäätrungusi,
teepi lica birige ajiri me äbita,
yepä miiji lenaja ne jääpänusi.”

10 ¹Cäme ätrunga binamewale, käme babo singi pisi nyene cämerage Israela biname cina conocono mule cabu ca äsecrera iyeteta ireclota ne päpäname. Cane Acejiyame ne peeи täüpume ewejanenine. ²Cane teeme mule poto cidi me weebibine umle jiwenininine egä teeme toraca singi pisi nyene miiji kaakesea Acejiyame täüpume wawename, yepä teepi toraca umle lica gemi lipu gyene Acejiyame me biname me äbitame. ³Teepi toraca gaabe ne opo lica yaawatnusi Acejiyame te lipu biname bine teeme täüpume conocäco me jaawenemuge. Teepi singi gemi teemämu gaabe wawename cuta singi lica Acejiyame te teebibine teeme täüpume conocäco wawename teeme gaabe ca. ⁴Yoo, Keriso te cotre wawena mule ne ngälu me ituge acita biname cina peeи ca conocäco me äbitame, ai ingle naace popi iyeta biname lui cina teebine jäätrungusi, siige teepi conocäco läbitininusi Acejiyame me opo gaabe je.

Äsecrera Gaabe Pisi Nyene Iyeta Biname bime täüpume

⁵Siige, Moose te mene itu soogäremuji cotre wawena mule ca Acejiyame me opo gaabe je conocäco me äbitame apu egä, “Laati te

cängena jaawenemuge iyeta gwidape lui poto cidi me cotre mene te jiicenige, tabe peei cabu ca iyeteta ireclota cirege päpäna.” Yepä, biname cina äblicäco peeи ne wawena. ⁶ Yepä, nuuja mene pisi nyene ätrunga ca conocäco äbitame apu egä: “Biname te äblicäco otni cabucewe me Keriso ne äiname, ⁷piiyepu biname te äblicäco otni piiyemrage cupicu cabu me Keriso ne puma cita ca acaname.” ⁸ Yoo siige, teeme nuuja ingle lica gyene pepu wawename, ingle Keriso itu täinuji biname bine ätityerame piiyepu cuta itu arpinantuji budre cabu ca. Biname lui cina cime mene Keriso poto cidi me jäätprungusi, teepi peei ca Acejiyame tääpume conocäco läbitininusi. Moose te jiicuji egä, “Acejiyame me mene cudecewe lica gyene, yepä weeme ngenecu bora piiyepu weeme tage cabu pisi nyene.” ⁹ Peei name pi weene liba tage ca jiicemuye egä, “Yeesu lui cäme Yageyame,” piiyepu ngenecu cama jäätprunguye egä, “Acejiyame te Yeesu ne budre cabu ca erpinantuji,” weene piba äsecräreji gemi iyeteta ireclota päpäname. ¹⁰ Ingle naace gyene mine liba ngenecu cama jäätprungusi, mine Acejiyame tääpume conocäco läbitininusi, cuta liba tage ca peei ätrunga poto cidi me jiicemusi, mine äsecrärejaabe ne jääpänsi. ¹¹ Yoo, Oogäräneji Mene te jiicenige Keriso poto cidi me egä, “Lui cina teebine jäätprungusi, teepi lica ajiri me äbita, yepä miiji lenaja ne jääpänsi.” ¹² Peei mene lui iyeta biname bime tääpu myene, ingle naace gyene gaabe mara lica gyene Israela biname bime tääpume piiyepu nuuja gawe biname bime tääpume. Keriso lui yepä Yageyame gyene iyeta ätrunga biname bime tääpume. Tabe babo miiji jaawenemuge iyeta lui cina teebine yaaweanusi. ¹³ Oogäräneji Mene cuta jiicenige egä, “Iyeta biname lui cina Yageyame me ngii yaaweanusi, tabe teebibine niiya cabu ca cire yääsecräremepi.”

¹⁴ Yepä, biname cina teebine lipulipu yaaweanusi, liba teeme ätrunga lica? Piiyepu teepi lipulipu jäätprungusi, liba peei mene lica ituge ätecija? Cuta piiyepu teepi lipulipu yäätecijemuge, teebibine liba mene lica ituge jaji? ¹⁵ Piiyepu biname cina peei mene teebibine lipulipu jaajemusi, teepi liba lica ätyepäneji gemi? Oogäräneji Mene pisi nyene egä, “Babo miijirage gyene teeme otni lui cina Miiji Mene yaacatusi.” ¹⁶ Yepä, lica iyeta biname cina peei Miiji Mene ne yaacatusi. Sasa mename biname Isaya te jiicuji egä, “Yageyame, laati te cime mene jäätungepesi?” ¹⁷ Yoo, biname cina niinäce mene yäätecijemuge, piba jäätprungusi, piiyepu biname cina miiji Keriso poto cidi me mene jajanena nuuja biname cina ätecijame.

¹⁸ Yoo, Israela biname bime poto cidi me, cane singi gäne jajime egä teepi peei mene itu itecijemuji. Oogäräneji Mene pisi nyene peei poto cidi me egä,

“Mename biname cina ituge otni iyeta poto ta.

Pui Miiji Mene itu waatneträjepi iyeta gawecewe cabu teepi luma icrajuji.”

19 Cuta piiyepu Israela biname bime padare puga ge cängena umle äbitame. Niinäce Moose te Acejiyame me mene Israela biname bine jejemuji egä,

“Cane gawe maramara biname bine miji cire jaawenemepene,
weene piba ngenecu bora claabe me cire äbitipeye teeme miji
poto cidi me,
biname lui bine weene yaainemuye ‘umle cäco biname’ ca.”

20 Cuta Isaya Acejiyame me mene nuuja gawe biname bime umle poto cidi me wälu cäco jiicemuji egä,

“Biname cina cebine ituge päpäna,
lui cina lica närngenusi.

Cane teeme bau me itu labocломtepene,
lui cina cäme tääpume lica nätemlusi.”

21 Yepä, Israela biname bime poto cidi me tabe jiicemuji egä,

“Iyeta bimu cane ime uutanujine ngälu mämle teebibine cäme bau
awecname,
yepä teepi ätecija cäco piiyepu ägyilägyi biname gemi.”

Acejiyame Israela Biname bine Owecu Jaawenemuge

11 ¹Cane weebibine itemlininine egä Acejiyame nää teeme Israela biname bine ituge jägyi? Eewe, licarage! Cane age säne yepä Israela biname, Abrahamo me kaakesaare gäne, Benamina me ingle cabu ca. ²Yoo, Acejiyame lui bine niinäce jejäcremuji, teebibine lica iyeblengemuji. Weene umle gemi Oogäräneji Mene Eliya poto cidi me, tabe Israela biname bine lipu jeitnäjemuji, Acejiyame ne jejuji egä, ³“Yageyame, teepi määme mename biname bine ituge agleca piiyepu määme iiwäreja dade bine ituge iiglicneja. Cane taatu ätrunga cama gäne, piiyepu teepi singi cuta cebine aglime.” ⁴Agesa Acejiyame me daremu mene: “Eewe, maane taatu lica gäte. Cäme seben tausen biname piti nemi, lui cina kokorare lica ituge äpedna pui uuje ngii Baala tääpume teebine awejename.” ⁵Page cuta pepu gyene: mine nesae pana biname piti nemi Acejiyame lui bine ituge jäjäcra teeme owecu name pi. ⁶Tabe biname bine jäjäcremuge owecu name pi, lica pui biname bime miji mule name pi. Yoo, Acejiyame liba yepä biname ne jaajuge miji mule name pi, peei jaji lui daremu pana birige miji mule tääpume, yepä pepu lica gyene. Acejiyame biname bine jäjäcremuge toraca owecu name pi.

⁷Yoo, Israela biname cina lica jääpänusi teepi ngena tääpume jäärngusi, yepä pui nesae pana biname Acejiyame lui bine jejäcremuji, teepi jääpänusi. Nuuja Israela biname cina ätecija cäco läbitininusi. ⁸Peesi ätecija cäco mule poto cidi me Oogäräneji Mene pisi nyene egä,

“Acejiyame teebibine ngene atwanena dumä itu jewenemuji.

Teepi irecu ca lica päpäna,

tablame ca lica ätecija Keriso poto cidi me, ngälu page.”

⁹Cuta peeи poto cidi me Daawida te jiicuji Oogäräneji Mene cabu nuuja poto ca egä,

“Teipi dade cabu adnatäreji gemi deedei täüpume.

Teipi ngene pa jwaatwananipesi egä, ‘Poode pisi nyene Acejiyame cama,’

yepä teeme ätecija cäco mule te teebibine pa joomlemepi.

Dici abrenuteji gyene.

Teipi pa yaatrametnemepesi, teeme mäpu daremu pa jäätänepesi.

¹⁰ Teipi irecu määsumäsu pa läbitipesi,

piba teipi äblicäco päpänena.

Teipi äcupenapena otni teeme mäpu name pi.”

¹¹ Yoo, Israela biname cina teeme ätecija cäco mule name pi yaatrametnemuge, yepä teeme atrametna iyeteta lica gyene. Israela biname bime mule name pi Acejiyame te nuuja gawe biname bine padare ecäremuji teeme biname me äbitame. Israela biname cina piba ire patre pa yaaglecemepesi nuuja gawe biname bine teeme miji name pi, cuta teipi piba singi pui Miji Mene ätecijame. ¹² Yoo, Israela biname bime niiya mule name pi nuuja gawe biname cina babo miji ne ituge päpäna. Peei miji cuta baborage cire läbitipi, iyeta pui jäätäneji Israela biname liba ireclota biname bime tomi cabu cirege äbäcna.

Olibi Uli cabu ca Mine Acejiyame me Mule Opo Yaawatnusi

¹³ Yoo, weene gawe maramara biname, ai mene lui weeme täüpume. Cane lui Acejiyame me ätyepäneji biname gäne weene gawe maramara biname bime bau me, cuta piiyepu peeи kaakesea cäme täüpume babo mijiirage gyene. ¹⁴ Cane yaapicetnärune cäme Israela biname bine ire patre agli me wawename pama poto cina Acejiyame me owecu mule cabu äbäcname iyeteta ireclota ne päpäname. ¹⁵ Acejiyame Israela biname bine liba ebmalemuji teeme ätecija cäco mule name pi, tabe piba nuuja gawe biname bine teeme biname me jewenemuji. Yepä, Israela biname cina teeme ätecija cäco mule ne liba cire yaabmalepesi, Acejiyame cuta teebibine cire yaawadempesi. Teipi piba epu pana budre biname liiyepu lui cina täcnärepı ireclota me.

¹⁶ Calwacupi ire acita mule pisi nyene yepäyepä deedei waadename iyeta deedei abocломäjame miji täüpume. Yoo, pepu pana Israela biname bime täüpume cirege äbita. Abrahamo lui Acejiyame me ingle cabu ge, piiyepu teeme kaakesaare Acejiyame me ingle biname cirege äbita. Yoo, Israela biname lui epu pana gemi uli liiyepu: teeme braju liba Acejiyame memi, teeme ciipe cuta teemi nemı. ¹⁷ Yoo, Olibi uli cabu ca mine Acejiyame me mule ne opo ewatnenisi. Biname te poto ciipe bine yaacnapecmuge teeme ätemäneji olibi uli cabu ca, piba pui ciipe bime puupu cabu tuwänge

me glunu bora olibi uli me ciipe bine jäätäyemuge puma uutaname pui calwacupi uli cabu. Weene nuuja gawe biname lui epu pana peei glunu bora olibi uli me ciipe gemi. Page weene kokre piiyepu miji bine jääpänemuye Israela biname cama, peei glunu bora olibi uli me ciipe teeme ngedo ne lipu yaacatusi ätemäneji uli me braju cabu ca. ¹⁸ Weene gone gawe me jaawenemuye Israela biname bine, lui bime puupu weene ituge waadena. Weeme nuuja ingle lica gyene weemämu awepyeräja. Weene ciipe pana gemi, lica braju pana. Weene weeme kokre yaacatuye braju cabu ca.

¹⁹ Pama weene apu ngene jotwananiniye egä, "Yoo, peei niinäce ciipe bine ituge acnapa cime tääpume puupu wawename." ²⁰ Peei toraca gyene. Teepi acnapäneji ge, ingle naace popi teepi ätrunga cäco gemi, egäcäro weene teeme puupu cabu inajaninuge, ingle naace popi weene Keriso ne jäätrunguye. Yepä, weene gone ngenecu pudupudu; weene ire cängena inajipi! ²¹ Acejiyame te lica Israela biname bime ätrunga cäco mule ne ire taatu jaacituge, yepä teebibine ituge äyeblenga teeme puupu cabu ca, ngänu gyene teepi lui ätemäneji uli me ciipe pana gemi. Peei name pi tabe cuta lica weebibine papa ire taatu jicitininuge. ²² Weene miji peei cabu ca abiberäja egä Acejiyame me owecu pisi nyene cuta piiyepu teeme ablaweja. Tabe Israela biname bine kokre cama yaablawemuge lui cina ätecija cäco gemi, yepä tabe weebibine owecu jiwenininuge weene liba teebine jäätrunguye. Yepä, weeme ätrunga mule weene liba abmala, weene acnapäneji ciipe pana pagege äbita. ²³ Israela biname cina liba teeme ätecija cäco mule ne yaabmalusi Yeesu ne ätrungame, Acejiyame piba teebibine teeme puupu cabu cääri pa yaacranemepi weene cama. Teeme kokre pisi nyene peei ne wawename. ²⁴ Yoo, weene nuuja gawe biname lui glunu bora olibi uli ciipe pana gemi, biname te lui ciipe bine icnapemige, ewademige, puu opopo gyene, siige teeme ätemäneji uli cabu erpecnemige. Yepä, Israela biname lui ätemäneji uli ciipe pana gemi. Acnapäneji ciipe seeji plowa gyene cääri arpetna pui yepä uli cabu.

Acejiyame te Iyeta Biname bine Owecu Jaawenemuge

²⁵ Cäme ätrunga binamewale, pisi nyene mene lui ne lica ituge awabudnita, yepä cane singi gäne weebibine umle wawename naace tääpume weene piba weemämu lica awepyeräjame. Agesa peei mene: Israela biname bime ätecija cäco mule lica gyene iyeteta, yepä peei mule me ngälu gaabe pisi nyene. Iyeta nuuja gawe biname Acejiyame lui bine ituge jäjäcra, teepi liba teeme bau cirege atyareca, ²⁶ piba iyeta jäjäcräneji Israela biname cina cire latatrongäripesi Yeesu Keriso bau me. Acejiyame cuta teebibine cire yääsecräremepi iyeteta ireclota cabu me waadename. Teeme Oogäräneji Mene cuta pisi nyene peei poto cidi me egä,

"Äsecrera biname te cire tädepi Siyonia podo cabu ca Yerusalem
cewe je.

Tabe Yakobu me kaakesaare bine cire yaatatröngäremepi teeme
niiya mule cabu ca.

²⁷Cane ai jajeji mene cire jaawenemepene teeme täüpume,
cane liba teeme niiya mule bine cire yääyeblengäjemepene.”

²⁸Yoo, page bucurage Israela biname lui cubuyame pana gemi Acejiyame
me Miji Mene poto cidi me, siige weene nuuja gawe biname cina babo
miji ne peei cabu ca ituge päpäna. Yepä, Acejiyame me owecu pisi
nyene Israela biname bime täüpume, ingle tabe teebibine ituge jäjäcra,
cuta mene itu ecäranemuji teeme sasa kaakesaare bine egä, “Weeme
kaakesaare cina cäme singi biname me cirege lenaja.” ²⁹Yoo, Acejiyame
me jäjäcra lui iyeteta gyene; tabe lica teeme miji ne acwecnista, cuta
lica teeme mene ne mara me wawena. ³⁰Yoo, niinäce padare cabu weene
nuuja gawe biname cina Acejiyame me singi lica jaawenuye, yepä page
weene Acejiyame me owecu ne ituge päpäna, ingle Israela biname cina
teeme mene lica itu jecatujisi. ³¹Yoo, page teepi ätecija cäco gemi, ingle
Acejiyame me owecu pisi nyene weene nuuja gawe biname bime bau,
yepä teepi teeme niiya mule ne cire yaabma-lepesi cuta Acejiyame me
owecu weene cama cirege päpäna. ³²Ingle naace gyene Acejiyame iyeta
biname bine joomlemuge niiyaniya mule cabu, naace täüpume tabe
teebibine iyeta owecu cama yäätitäremuge.

Mine Miji Acejiyame ne Awepyeräja

³³Acejiyame babo mijiirage gyene biname bime täüpume. Tabe babo
ngene atwanena cama piiyepu babo umle gyene. Nuuja biname te
äblicäco gyene teeme ngene atwanena abocломäja. Nuuja biname te
äblicäco gyene ingle ne päpäna teeme mule poto cidi me. ³⁴Oogäräneji
Mene pisi nyene egä,

“Laasi nyene biname lui te umle gyene Yageyame me ngene
atwanena?

Laati te ibibi gyene teebine umle mene jajanename?

³⁵Laati te teebine nuuja gwidape ituge ceera,
tabe lui täüpume miji daremu awecnistame?

Nuuja biname te äblicäco pee mule bine waweneca.”

³⁶Yoo, iyeta gwidape cina seclenige teeme bau ca, iyeta gwidape cina
teeme kokre cabu icrajinige, piiyepu iyeta gwidape teeme awepyeräja
täüpume icrajinige. Mine miji teebine yaawepyeräjesi ngälu cäco. Siige,
pepu yaanajege!

Mine Lipulipu Lenaja Acejiyame täüpume

12 ¹Yoo, cäme binamewale, Acejiyame te babo owecu cama
mibibine maramara ätityera nicärininuge, pee name pi cane
weebibine jijenininine weeme ireclota teebine toraca cerame. Weene

liba ai ireclota cabu weeme tääpe piiyepu weeme ngenecu teebine ceera teeme singi taatu wawenecame, Acejiyame piba ngenecu miji gyene weeme tääpume. Peese nyene toraca gaabe teebine awepyeräjame. ²Ai gawecewe me mule bine gone jaawenemuye! Gawecewe biname bime singi weemämu gone yaawaduye! Yepä, weeme ngene atwanena Acejiyame ne yääcäruye tabe kirece me wawename. Weene piba taatu miji gemi teeme singi poto cidi me umle äbitame egä ngena mule gyene miji, ngena gyene toraca teeme tääpume, piiyepu ngena gyene conocäo.

³Cane ai mene iyeta weebibine jijenininine, ingle naace gyene Acejiyame baborage owecu piiyepu ätityera cebine ituge ceera. Gone ngene jwaatwananinuye egä weene baborage gemi, yepä weene miji weemämu cängena atrana egä weeme Acejiyame miji ätrunga liba babo gyene. ⁴Yoo, biname me tääpe cabu maramara piicwa gemi. Pui piicwa maramara teeme cuta maramara kaakesea piti nemi. ⁵Yoo, Keriso bau ätrunga biname teepi bucourage gemi, yepä mine iyeta lui epu pana gemi yepä biname me tääpe liiyepu. Yeesu Keriso lui mope gyene, piiyepu mine lui teeme tääpe me piicwa pana gemi. ⁶Acejiyame mibibine kaakesea maramara ituge ceera, piiyepu kokre peei kaakesea cängena wawename. Epu pana maramara piicwa bime kaakesea lipu maramara gemi, mine cuta pepu gemi. Mine miji mimerage kaakesea cängena wawena Acejiyame te lipu kokre nicäranininige. Nuuja me kaakesea lui Acejiyame me mene jajanename, tabe miji iyeta teeme ätrunga ca cängena jaajananemuge. ⁷Cuta nuuja me kaakesea lui ätrunga biname bine ätityeräjame, tabe miji teebibine cängena yäätityäremuge. Nuuja me kaakesea lui biname bine abiberäjame, tabe miji cängena yaabiberäjemuge teebibine. ⁸Nuuja me kaakesea lui biname bine bäärmii agedname, tabe miji bäärmii mene cuta cängena jaajananemuge. Nuuja me kaakesea lui teeme poto gwidape cerame, tabe miji camlecamlle yääcäruge. Nuuja me kaakesea lui biname bine waadename, tabe miji teebibine cängena yaawademuge gloose cäco. Cuta nuuja me kaakesea lui owecu cama ätityerame biname bine lui cina ngenecu mäpu cama gemi, tabe miji gege ngene atwanena cama toraca yäätityäremuge.

Toraca Owecu Lipu Gyene

⁹Sinäme owecu gone! Weene iyeta niiya mule jäägyemuye, yepä miji mule bine ewademeye ireclota tääpume. ¹⁰Nanigane wäsi lipu singi gegi, weene pepu pana owecu jaawenemuye weeme ätrunga binamewale bine, piiyepu nuuja ne opo gaabe me wata yaacituye. ¹¹Weene durau gone, yepä kaakesea kokre cama jaawenemuye; iyeta weeme ngenecu piiyepu seemo cama jaawenemuye Acejiyame tääpume. ¹²Weene gege ngeneecu cama inajininuge, ingle weene umle gemi egä Acejiyame me babo miji pisi nyene weeme tääpume. Mäpu liba weeme bau me läduge, weene miji

bojäcu cama awagrijame Acejiyame me ätityera täüpume, piiyepu iyeta padare Acejiyame ne yaawejanuye. ¹³Weeme nuuja ätrunga biname cina liba gwidape singisingi yaacrajuge, weene teeme mäpu cabu teeme singi gwidape yääcäremuye, cuta piiyepu gaabe cabu otnetneja biname bine ala taasoglecemuye teeme deedei piiyepu ute puupu ceerame.

¹⁴Nuuja biname liba weeme täüpume conocono piiyepu claabe, weene Acejiyame ne yaawejanuye teeme miji täüpume, gone awejena teeme niiya daremu täüpume. ¹⁵Nuuja cina liba gege gemi, weene miji cuta gege äbita ten cama. Nuuja cina liba ele yaangenetnemuge, weene miji ele angenetna ten cama. ¹⁶Weeme owecu te miji yepä pana äbita iyeta biname bime täüpume. Weene apu gone ngene jwaatwananinuye egä, “Cane baborage gäne poto biname cabu ca,” yepä ajiri gone läbitininuye matikolä biname cama lenajame, piiyepu durau gone weeme singi cäco kaakesea ne wawename. Cuta weene gone apu ngene jwaatwananinuye egä, “Cane taatu sâne umle cama biname.”

¹⁷Nuuja biname te liba weebibine conocono jiwenininuge, weene gone daremu jaawenuye. Weene miji mule taatu jaawenuye, piba biname cina äblicäco gemi weeme mule aitneja. ¹⁸Gone nuuja biname ne claabe me wawena piiyepu gone teeme claabe ne daremu wawena. Yoo, iyeta biname cama weene poode cama inajininuge. ¹⁹Cäme ngenecurage binamewale, niiya mule daremu awecnista gone, yepä peei awecnista yaabmaluye Acejiyame bau me. Oogäräneji Mene pisi nyene egä, “Yageyame te jiicenige: ‘Niiya mule daremu lui käme ime cabu sine; cane te cirege ceera.’” ²⁰Peei name pi weeme cubuyame te liba loolomecewe, weene teebine deedei yääcäruye. Tabi liba niiye täüpume singi, weene teebine niiye yääcäruye nanime. Yoo, weeme miji mule name pi tabe piba ajiri me läbituge. ²¹Gone niiya ne padare ceera weebibine apremelame, päti weene niiya cabu ca yuutrutuye miji mule ca.

Weeme Mope Biname bime Mene Itecijinuge

13 ¹Iyeta mope biname lui cina biname bine ire jaatwemusi, Acejiyame te teebibine pui kaakesea cabu yaacrajemuge, peei name pi mine miji teeme kaakesea mene ätecijame. Yoo, iyeta kokre nuuja biname bine ire atwime lui Acejiyame bau ca gyene. ²Laatibi teeme mope biname bime mene jäägyusi, teepi cuta Acejiyame me singi ne jäägyusi. Teepi teeme mäpu daremu pagege päpäna. ³Miji mule biname cina wälu lica gemi teeme ire atwi biname bime täüpume, yepä conocono mule biname teepi wälu gemi. Weene liba singi lica ire atwi biname täüpume wälu äbita, weene piba conocäco mule jaawenemuye. Teepi piba weebibine pa iwepyeräjipesi. ⁴Acejiyame te ire atwi biname bine teeme kaakesea yääcäremuge weeme miji täüpume. Yepä, weene liba conocono jaawenemuye, weene miji wälu, ingle naace gyene teeme kokre cuta pisi

nyene biname bine mäpu cabu acraname. Teepi Acejiyame me kaakesea bägrä gemi niiya mule daremu ceerame. ⁵Peei name pi weene pui biname bime cotre bine cängena jaawenemuye, piba teeme mäpu daremu ne lica jäätäpänuye. Cuta nuuja ingle pisi nyene cotre bine wawenecame: Weene ngene ca yaagluye egä peei mule lui toraca gyene.

⁶Peei neeneni ingle name pi weene cuta weeme täks rarekaake yaacranemuye. Peei täks rarekaake cabu ca weeme ire atwi biname cina teeme kaakesea daremu jäätäpänu. Piba teepi teeme kaakesea cängena jaawenemusi, Acejiyame lui ire atwi kaakesea ne teebibine ituge ceera. ⁷Yoo, lui cotre piti nemi rarekaake uutecrena poto cidi me, weene peei cotre bine jaawenemuye, rarekaake yääcäremuye. Cuta opo gaabe yaacranemuye weeme ire atwi biname bine piiyepu matimati ätityera teebibine yääcäremuye.

Biname cina Miji Owecu cama Lenaja

⁸Weene yaawecnemuye gwidape bine piiyepu rarekaake bine teeme padare cabu, päätä weene äblicäco singi me ibi awecnista, peei name pi iyeta padare weene miji weemeweme singi läbitaninago. Yoo, lui biname te teeme nuuja biname tääpume singi läbitanuge, pui mule cabu tabe Acejiyame me cotre mene birige wawena. ⁹Acejiyame me cotre mene lui apu egä: "Sargi mule gone jaawenuye; gone nuuja biname ne budre me yaagluye; gone gwidape ero ca yaawaduye; piiyepu gone gwidape tääpume singisingi läbitininuye," cuta pepu pana cotre iyeta, teepi yepä babo cotre ngalebora gemi. Agesa pui babo cotre: "Maane miji nuuja biname bime tääpume epu singi äbitena, maane lipu määme tääpume singi läbitanute." ¹⁰Apu gyene, ingle biname te liba nuuja biname bime tääpume singi läbitanuge, tabe teebibine lica nuuja niiya jaawenemuge. Yoo, peei name pi liba biname te biname tääpume singi läbituge, tabe iyeta cotre bine cuta jaawenemuge.

¹¹Yoo, mine miji cängena lenaja, ingle mine umle lica luma ngänu cerämu padare pisi nyene. Padare te itu tatyaramtumi weene ute pana lenaja cabu ca arpinerame, ingle mime äsecrera ai ireclota cabu ca iyeteta ireclota cabu me lui mametarage gyene pui padare cabu ca mine liba Yeesu ne niinäce jäätätrungujisi. ¹²Yoo, ciiye pana padare mameta gyene awala, Yeesu me acnenuta padare te mameta gyene atyaramta. Miji mine krokeciyiye pana mule ne yaabmalesi, apacyera pana mule ne yaacatesi, lui cabu kokre aclajutame. ¹³Mine miji epu pana cängena lenaja, biname cina apacyera cabu lipu yaacrajuge. Siige iyeta sice buduma mule; siige iyeta sargasargi mule, siige iyeta mene abaja cuta piiyepu iyeta ämugetna. ¹⁴Yoo siige, page mine Yageyame Yeesu Keriso me mule bine ewademeye, peei name pi weene niiya singisingi ngene atwanena gone padare ceera.

Mime Ätrunga Binamewale Gone Äingeja

14 ¹Lui Ätrunga biname ngenecu onyaonya pana gemi, teebibine weeme ingle cabu yääbäcnuye, piiyepu gone mene ca jäingäjinuye teeme singi mule poto cidi me. ²Poto ätrunga biname apu jiicenisi egä, “Iyeta maramara cibu deedei miji mime täüpume ärwäjame, ingle iyeta deedei iyeta cibu lui Acejiyame bau ca gemi.” Nuuja poto ätrunga biname apu ngene jotwananinisi egä, “Poto cibu aletna puupu cabu ca lui uuje bine iiwäräjeji gemi, peei name pi cine singi lica gemi cibu mäju ärngäjame, yepä calwacupi deedei taatu ärwäja.” ³Yoo, ätrunga biname lui cina umle gemi cibu cama deedei ärwäja, teepi miji lica nuuja ätrunga biname ne aina egä, “Tabe onyaonya ngenecu biname gyene.” Cuta piiyepu lui cina umle cäco cibu cama deedei äbita, teepi miji lica teeme nuuja poto biname bine, lui cibu umle gemi, aitneja egä, “Conocono mule biname gemi.” Teepi miji lica nuuja biname ne pepu aitneja, ingle naace gyene pui lui Acejiyame me biname gyene. ⁴Yoo, biname te äblicäco nuuja biname me kaakesea bägrä ne ablaweja. Peei lui teeme yageyame me kaakesea gyene. Tabe te teebine jaatranuge egä miji gyene coo niiya gyene. Yoo, yepä pana gyene: mine miji lica nuuja biname poto cidi me aitneja egä, “Tabe conocono biname gyene,” ai ingle naace gyene teeme yageyame lui Acejiyame sine. Teebine Acejiyame bau ebmalepeye! Tabe te teebine umle pa jaawenepi teeme mule liba conocono gyene. Tabe ätrunga cabu cängena pa jaaclajutepi, ingle Acejiyame te miji gyene teebine toraca gaabe awabame.

⁵Yoo, yepä ätrunga biname te singi poto bimu bine mara me wawename teeme mule ca Acejiyame täüpume, yepä nuuja ätrunga biname te singi lica gyene pepu mule wawenecame, ingle tabe apu ngene jwaatwananuge egä nuuja bimu te mara lica gyene Acejiyame täüpume. Yoo bimu maramara poto cidi me, iyeta biname cina miji cängena ngene atwanena, piba ngene ca agli lui mule miji gyene teeme täüpume. ⁶Lui ätrunga biname cina singi gemi poto bimu mara me wawename, teepi pepu jaawenemusi Acejiyame ne awepyeräjame, piiyepu lui ätrunga biname cina umle gemi cibu cama deedei äbitame, teepi cuta Acejiyame ne yaawepyeräjusi, liba teebine eso yääcärusi teeme deedei täüpume. Yoo, lui ätrunga biname cina umle cäco gemi poto cibu ärngäja, ingle teepi singi lica peei cabu ca uuje ne awepyeräjame, teepi cuta Acejiyame ne yaawepyeräjusi teeme mule ca, ingle naace popi teepi teebine cuta eso yääcärusi teeme deedei täüpume. ⁷⁻⁸Mine lui ätrunga biname gemi, iyeta mime ireclota cabu cuta piiyepu mime budre padare cabu mine miji Acejiyame taatu ne awepyeräjame piiyepu teeme singi wawename, lica mime singi. Mine lipu ireclota cabu ninajininige, peei ireclota lui Acejiyame täüpume, cuta piiyepu mine liba budre jääpänusi, peei budre

lui teeme täüpume, peei name pi ireclota cabu coo budre cabu mine Yageyame tääpu memi. ⁹Keriso budre itu äbituji piiyepu budre cabu ca arpinantiji Yageyame me äbitame iyeta teeme ätrunga binamewale täüpume. Mine iyeta teeme ime cabu temi: lui cina ireclota cama page, cuta piiyepu teepi lui cina budre ituge äbita. ¹⁰Yoo, peei name pi weene ngeno memi singi weeme ätrunga binamewale bine aitneja? Cuta weene ngeno memi singi teebibine jajime egä, “Weene camu gemi cime pana babo umle cama äbitame?” Pepu iicana lui weeme kaakesea lica gyene. Mine iyeta cirege aclajuta Acejiyame me opo gaabe je tabe te mibibine atraname. ¹¹Yageyame te Oogäraneji Mene cabu jiicenige egä,

“Ai ingle naace gyene cane toraca ireclota cama gäne, cäme mene cuta toraca gyene egä:

Iyeta biname kokorare ca cire yääpednemepesi cäme opo gaabe je.

Iyeta biname cuta cire jiicemepesi egä, ‘Peese nyene Acejiyame!’ ¹²Yoo siige, mine yepäyepä mime ireclota cirege aitneja Acejiyame täüpume.

Mime Poto Binamewale bime Ätrunga Gone Sabe Wawena

¹³Yoo, peei name pi mine gone mimemime aitneja. Mine päätä kirece ngene atwanena pa yaacatesi egä, “Mine gone epu mule wawena lui te nuuja ätrunga biname ne jaawenuge atramame coo niiya mule wawename.” ¹⁴Yoo, Yageyame Yeesu cabu ca cane toraca umle gäne egä nuuja deedei coo cibu gwidape lica gyene cude, yepä biname te liba gwidape poto cidi me ngene jwaatwa-nanuge egä, “Ai lui cude gyene,” siige piba teeme täüpume cude me läbituge. ¹⁵Weene liba weeme poto binamewale bine weeme cibu ärngäja ca ngenecu mäpu me jaawenemuye, weene piba owecu lica gemi teeme täüpume. Keriso cuta peei biname bime täüpume budre ituge äbita; gone teeme Yeesu bau ätrunga ne sabe wawena weeme deedei äbita mule ca. ¹⁶Ngänu gyene weene umle egä weeme mule conocäco gyene, yepä weene gone mara mule biname bime sobe cabu peei ne wawena! Teepi piba weebibine lica birige aitneja weeme mule täüpume. ¹⁷Yoo, Acejiyame me waadena lui lica ärwäja piiyepu änäja cotre poto cidi me, ingle peei lui matimati gwidape gemi. Yepä, teeme waadena lui conocäco mule poto cidi me, piiyepu poode nuuja biname cama, piiyepu ngenecu gege poto cidi me. Aceji Seemo te mibibine nitityärinuge ai bine wawenecame. ¹⁸Weene liba Keriso täüpume pepu inajininuge, piba Acejiyame ngenecu miji gyene weeme täüpume, piiyepu biname cina ngenecu miji gemi.

¹⁹Yoo, peei name pi mine miji apicetnera peei mule taatu wawenecame lui cina mibibine poode cabu me niwadininusi piiyepu lui cina mimemime kokre me niweninininus. ²⁰Yoo, Acejiyame me kaakesea nuuja ätrunga biname cabu gone sabe jaawenemuye weeme cibu ärngäja

mule ca. Iyeta deedei piiyepu cibu miji gemi ärwäjame, yepä conocono gyene cibu coo deedei äbita, liba peei mule te nuuja biname ne jaawenuge niiya mule wawename. ²¹ Miji mule agesa: Gone cibu ärngäja coo waina niiye änäja, coo nuuja gwidape ne wawena, liba peei te weeme ätrunga biname ne atrama me jaawenusi. ²² Yoo, miji gyene liba Acejiyame taatu umle gyene weeme ätrunga peei mule poto cidi me. Yoo, biname te liba apu ngene jwaatwananuge egä, “Cane lui mule ne jewenenine, peei miji gyene cäme tääpume,” piiyepu tabe liba lica niiya lasicnantuge peei poto cidi me, tabe piba miji taatu yaanajuge. ²³ Yepä, tabe liba neeneni ngene atwanena cama jiicuge egä, “Baa, cane yäärwäjene, coo lica?” tabe piba conocono mule ne jaawenuge liba yäärwäjuge, ingle tabe ätrunga cabu ca lica jaawenuge. Yoo, iyeta mule lui lica ätrunga cabu ca wawenäneji, peei lui conocono mule gemi.

**Mine Miji Cängena Ngene Atwanena cuta Nuuja
Biname bime tääpume; Lica Mime Taatu**

15 ¹ Mine lui bime ätrunga kokre gyene Yeesu cabu, mine miji cängena gigri lenaja ngenecu onyaonya biname cama, teepi liba ngenecu maramara läbitininusi Acejiyame me singi mule poto cidi me. Mine gone mime miji taatu tääpume lenaja, ² yepä mine miji mime nuuja binamewale poto cidi me cuta ngene atwanena teeme miji tääpume teeme ätrunga ne kokre ceerame. ³ Keriso cuta piiyepu, tabe teeme miji tääpume lica enajuji, päätä Oogäräneji Mene te jiicenige egä, “Biname lui cina niiya mene jiicemusi määme poto cidi me, teeme peei niiya mule te cuta cebine niiya nawenuge.” ⁴ Yoo, iyeta Acejiyame me Oogäräneji Mene lui mime ätityera tääpume. Peei te mibibine nibiberäjininige kokre ngene atwanena cama lenajame piiyepu cängena awagrijame Acejiyame me ätityera padare ne. ⁵ Mime kokre piiyepu mime ätityera tädenige Acejiyame cabu ca. Cane Acejiyame ne ewejanenine tabe weebibine yepä ngene atwanena ceerame Yeesu Keriso me ngene atwanena liiyepu, ⁶ naace tääpume weeme yepä ngene atwanena cama piiyepu yepä mene ca Acejiyame ne awepyeräjame, lui gyene mime Yageyame Yeesu Keriso me Babe piiyepu teeme Acejiyame.

**Acejiyame me Miji Mene Lui Iyeta Gawe
Maramara Biname bime tääpume**

⁷ Yoo, peei name pi weeme ätrunga binamewale bine toraca biname me jaawenemuye owecu cama, epu pana Keriso weebibine lipu teeme biname me ituge wawena. Nuuja biname cina peei mule ne liba pa jääpänepesi, teepi Acejiyame ne pa yaawepyeräjepesi. ⁸ Yoo, Yeesu Keriso täduji Israela biname bine ätityerame biname bine awabame egä Acejiyame teeme mene toraca me jaawenuge, tabe lui mene itu jejemuji Israela biname

bime kaakesaare bine egä tabe teeme ätityera biname ne pa täätupepepi.

⁹Tabe cuta piiyepu täduji nuuja gawe biname bine ätityerame teepi piba Acejiyame ne awepyeräjame teeme owecu täüpume. Pisi nyene Oogäräneji Mene cabu Daawida te lui mene Acejiyame ne jejuji egä,

“Cane meebine eso nääcärenine nuuja gawe biname cama teeme sobe cabu.

Cane määme ngii uupera ca naawepänteneine.”

¹⁰Oogäräneji Mene te nuuja poto cabu jiicenige egä,

“Gawe maramara biname, weene babo gege äbitineye Acejiyame me jääjäcräneji biname cama.”

¹¹Cuta nuuja mene te egä,

“Gawe maramara biname, weene iyeta Acejiyame ne ewepyeräjeye.

Yoo, iyeta ai gawecewe biname, weene teebine eso ecäreye!”

¹²Cuta Isaya nuuja Oogäräneji Mene cabu jiicuji egä,

“Ingwe ca yepä biname cire tädepi Yese^a me ingle cabu ca.

Acejiyame teebine cire yaacitepi nuuja gawe biname bine waadename.

Teepi ätrunga cire yaacitepesi teeme cabu.”

¹³Yoo siige, Acejiyame lui cabu mine ngene atwanena bine yaacranemusi, cane teebine ewejanenine tabe weebibine baborage gege piiyepu poode cerame weene liba teebine jitrungeniye, weene piba baborage ätrunga cama jewagrijeniye teeme ätityera täüpume. Aceji Seemo teeme kokre ca pepu ngene atwanena pa icäripi.

Paulo Rooma Biname bine Jejemige Ai Leta Ngena Tääpu Myene

¹⁴Cäme ätrunga binamewale, cane käme ca umle gäne egä weene miiji mule biname gemi, piiyepu weene umle cama gemi lui mule bine wawenecame, cuta piiyepu weene miiji gemi nuuja biname bine bäärmi mene jajanename. ¹⁵Yepä, cane weeme bau conocäcorage yoogärenine weene poto gwidape bine ngene apecna-me. Cane conocäco jijananininine weebibine, ingle naace gyene Acejiyame te cebine ai mijiirage kaakesea itu näcaruji ¹⁶Yeesu Keriso me ätyepäneji biname me äbitame gawe maramara biname bine ätityerame. Cane epu pana gäne Acejiyame me iiwäreja biname liiyepu. Cane teeme Miji Mene gawe maramara biname bine jaajananemune teepi te owecu gwidape pana äbitame Acejiyame tääpume, lui poto cidi me tabe ngenecu miiji me pa läbitepi, Aceji Seemo liba teebibine teeme tääpume mara me jaawenemuge. ¹⁷Yoo, cane gege gäne, ingle cane baborage kaakesea Acejiyame tääpume ituge wawena Keriso Yeesu cama. ¹⁸Cane weebibine jijenininine egä lica käme kokre name pi käme kaakesea baborage gyene,

^a 15:12 Yese: Yese lui Daawida me babe ge, piiyepu Daawida lui Yeesu me kaakesaare ge.

yepä Keriso babo kokre cebine itu näcärepi gawe maramara biname bine waadename teepi Acejiyame täüpume ätrungame teeme gaabe cabu otnime. Peei te itu läbitepi cäme mene piiyepu cäme kaakesea cabu ca,¹⁹ kokre owowä piiyepu ciitaca mule cabu ca, piiyepu Aceji Seemo me kokre cabu ca. Yoo, Yerusalem cewe cabu ca ngälu Iluriku gawe ne oomlaname, cane iyeta pui gawe cabu itu totnäjumene biname bine iyeta poto ta jajanename Miji Mene Keriso poto cidi me.²⁰ Niinäce cabu ca cäme singi puga ge Miji Mene jajanename cewe maramara biname bine, lui cina lica ituge ätecija Keriso poto cidi me. Cäme singi lui pui maramara cewe cabu puma kaakesea agedname, cuta lica otni nuuja biname te luma Acejiyame me mene itu jaajananemepi.²¹ Oogäräneji Mene te ai poto cidi me jiicenige egä,

“Lui biname bime bau lica ituge jajanena teeme poto cidi me,
teepi Miji Mene ca pa jäätäpäneperi teebine,
piiyyepu lui biname cina lica ituge ätecija,
teepi umle pa läbitipesi.”

Paulo Rooma Biname bine Jejemige Teeme Singi Teebibine Ädärame

²² Yoo, bucourage padare cane liba singi ge otni weeme bau me, cäme nuuja cewe cabu kaakesea name pi, cane pui padare äblicäco weeme bau me otni.²³ Yepä, ai padare peeii maramara cewe cabu lui kaakesea ne cane bepirine. Yoo, bucourage kämäge cama cäme singi puga ge weebibine ädärame,²⁴ cuta piiyepu ai padare cabu cane otni mäne. Cane Spaniya gawe cabu me ädenine. Cane singi gäne weebibine gaabe je päpäname, piiyepu weeme bau ca ätityera päpäname cäme otni täüpume piiyeme. Yepä, niinäce cane singi gäne matikolä mijirage padare cuta weene cama lenajame.²⁵ Yepä cäro, cane niinäce ädenine Yerusalem me Acejiyame me biname bine puma ätityerame,²⁶ ingle naace gyene maramara ätrunga ingle Makedoniya piiyepu Akaya gawe cabu teepi ngenecu gege cama mene itu jaatraneperi rarekaake ootoname piiyepu ätyepame owecumete biname bime bau me, lui piti nemii Yerusalem ätrunga biname bime ingle cabu.²⁷ Teepi teeme singi cabu peeii ne itu jaatraneperi, piiyepu teepi miji pepu wawename, ingle Israela biname cabu ca nuuja gawe biname cina ituge päpäna Acejiyame me miji teeme seemo bime täüpume. Teepi peeii name pi miji cuta Israela biname bine ätityerame mijimiji gwidape ca teeme tääpe täüpume.²⁸ Yoo, cane liba peeii kaakesea ne pa yaapirepene piiyepu iyeta ootona rarekaake cängena teebibine pa yääcäremepene, cane piba pa labyemärepene Spaniya gawe me otnime piiyepu weebibine gaabe cabu ädärame.²⁹ Piiyepu cane umle gäne egä cane liba pa tädepene, cane weeme bau me pa tatyaramtepene iyeta Keriso me miji cama.

³⁰ Cäme binamewale, mime Yageyame Yeesu Keriso name pi piiyepu mime singi name pi, Aceji Seemo te lui mibibine itu nicäripi, cane

weebibine jijenininine Acejiyame ne cane cama awejename käme miji tääpume. ³¹Teebine ewejaneye egä pui Israela biname Yuudea gawe cabu lui cina lica Yeesu Keriso tääpume birige ätrunga, teepi lica cebine niiya me wawena. Acejiyame ne cuta ewejaneye egä teeme biname Yerusalem cewe cabu je, teepi ngenecu miji cama pa yaawadepesi pui rarekaake bine lui cime ätityera gyene teeme tääpume. ³²Acejiyame liba singi gyene, cane piba babo gege cama pa tädepene weeme bau me mime ngenecu apretnemalame. ³³Yoo, Acejiyame lui te mibibine ngenecu poode nicärininuge, cane teebine ewejanenine iyeta weeme gome lenajame. Pepu pa läbitege.

Paulo Sebore Jewenemige Poto Rooma Ätrunga Biname bine

16 ¹Mime yepä ätrunga biname ngii Poebe tabe pa twaaclepi Rooma me. Tabe mijirage magebi gwene, lui te cängenarage kaakesea jaawenemuge Kenekrea ätrunga ingle cabu je. ²Weene teebine sebore jowenepeye, piba cängena tocanepeye weeme ätru-nga ingle cabu me. Mine Acejiyame me binamewale miji mime yepä ne pepu ire jaatwusi. Teeme singi gwidape tääpume weene uttyäreye, ingle tabe bucurage biname bine ituge ätityera, cebine piiyepu.

³Sebore Akwila piiyepu teeme coga Prisila tääpume. Teepi cane cama gigri kaakesea jaawenäsi Yeesu Keriso tääpume. ⁴Teepi mameta budre jääpänäsi cebine ätityera name pi. Cane singi teebibine baborage eso ceerame, lica cane taatu, yepä ätrunga biname iyeta gawe maramara biname bime ingle cabu teepi cuta piiyepu. ⁵Cuta sebore pui ätrunga ingle biname bime tääpume, lui cina teeme mete cabu labasecretnininusi irecu ätumutame.

Sebore käme singi biname Epaenetus tääpume. Tabe niinäce biname gyene Asiya Probins cabu lui te Keriso ne itu jitrunguji. ⁶Sebore cuta Mariya tääpume, tabe lui baborage kaakesea ituge wawena weeme tääpume. ⁷Sebore cuta Andronikus naabi Juniyas tääpume. Teepi käme Israela biname gegi, lui cina krokeciyi mete cabu cane cama itu aanajuji mime ätrunga mule name pi. Teepi baborage ätyepäneji biname gegi, lui cina ätrunga biname me ituge äbita käme niinäce gaabe me.

⁸Sebore Ampliyatus tääpume. Tabe käme singirage biname gyene mime Yageyame tääpume. ⁹Sebore Urbanus tääpume, tabe lui mine cama kaakesea biname gyene Keriso tääpume. Piiyepu sebore käme ngenecurage biname Stakus tääpume. ¹⁰Sebore Apeles tääpume, lui te Keriso ne ätrunga me apicetnera cabu ca tasatuji kokre cama. Sebore iyeta biname tääpume lui cina Aristobulus me mete cabu yaacrajuge. ¹¹Sebore Herodio tääpume. Tabe cuta käme Israela biname gyene. Cuta sebore ätrunga biname bime tääpume lui cina Narkisus me mete cabu yaacrajuge.

¹² Sebore Trupaena naabi Truposa bime tääpume. Ai neeneni magebi cina mime Yageyame me kaakesea cängena jaawenäsi. Cuta sebore käme ngenecurage biname Perisis tääpume. Tabo miijurage magebi gwene, lui baborage kaakesea ituge wawena mime Yageyame tääpume. ¹³ Sebore Rupus tääpume. Tabo mime Yageyame me babo miijurage kaakeseayame gyene. Cuta sebore teeme mage tääpume, lui te käme mage pana cebine itu ire natwepi. ¹⁴ Sebore Asunkritus, Plego, Hermes, Patrobas, piiyepu Hermas tääpume, piiyepu iyeta ätrunga biname lui teeme ingle cabu temi. ¹⁵ Sebore Pilologus naabi Juliya; Nereus piiyepu teeme ngule; cuta Olimpas piiyepu iyeta Acejiyame me biname lui teeme ätrunga ingle cabu temi.

¹⁶ Weene weemeweme ajecletnäjineye gege cama. Keriso me biname cina iyeta maramara ätrunga ingle cabu ca, teepi weeme tääpume sebore mene ne jityepenisi.

Paulo Leta ne Umle Mene ca Ermuji

¹⁷ Käme binamewale, cane weebibine toraca jijenininine, cängena ire pui biname tääpume lui cina biname bine maramara me jaawenemusi. Teepi biname bine mara walya gaabe yääcäremusi Acejiyame poto cidi me, siige poto biname bime ätrunga sabe jaawenemusi. Yepä, weebibine pepu lica ituge abiberäja; weene ten cama abasuta gone! ¹⁸ Biname lui cina pepu yaabiberäjemusi, teepi lica mime Yageyame Keriso tääpume kaakesea jaawenemusi, yepä teeme kaakesea lui teeme singisingi mule tääpume. Poto ngenecu onyaonya biname bine teepi yaangletnäjemusi teeme mitemite mene ca. ¹⁹ Yoo, iyeta biname cina cebine najanusi egä Miji Mene te kokre cama yaanajuge weene Rooma ätrunga biname cama. Cane peei name pi mati gege lica gäne weeme poto cidi me. Cane singi gäne weene umle cama lenajame miji mule poto cidi me, yepä umle käco pana lenajame niiya mule tääpume. ²⁰ Piba Acejiyame lui te mibibine poode nicärininuge, tabe Satani me kokre ne pa yaapremalepi teebine gawe me wawename weeme tääpume. Mime Yageyame Yeesu me miji te weene cama yaanajege.

²¹ Timoti lui te cane cama kaakesea jaawenemuge, tabe jiicenige sebore weeme tääpume. Käme Israela binamewale Lukiyus, Yasona, piiyepu Sosipata teepi cuta sebore jiwenininisi.

²² Yoo, cane säne Tertiyus cuta piiyepu weebibine sebore jiwenininine mime Yageyame me ngii cabu. Paulo lui mene jiicenige, cane te yoogärenine weeme tääpume.

²³ Gayus lui me mete cabu cime ätrunga ingle biname cina labasecretinago, tabe cuta sebore weebibine jiwenininige, cuta piiyepu Eratus, lui te rarekaake ire jaatwemuge ai babo cewe tääpume, cuta piiyepu mime biname Kwartas, teepi weebibine sebore jiwenininisi.

[²⁴Mime Yageyame Yeesu Keriso me babo mijji te iyeta weene cama yaanajege.]

Paulo te Acejiyame ne Ewepyeräjige

²⁵Mine mijji Acejiyame ne awepyeräja. Teeme kokre pisi nyene mibibine ätityerame mine ätrunga cabu cängena lenajame. Teeme kokre tädenige pui Miiji Mene cabu ca, cane lui jiicemune Yeesu Keriso poto cidi me. Peei Miiji Mene te Acejiyame me singi ne jaawabudnituge, lui singi poto cidi me biname cina umle cäco yaacrajuge teeme niinäce kaakesaare cabu ca. ²⁶Yepä, ai padare cabu Acejiyame me singi awabudnitäneji gyene. Teeme mename biname cina teeme singi itu jiicemujisi Acejiyame me Oogäräneji Mene cabu. Acejiyame lui iyeteta gyene, tabe ätrunga biname bine ituge jaji teepi iyeta gawecewe biname bine jajanename egä: Acejiyame singi iyeta biname bine waadename. Tabe singi iyeta biname cina teeme mene acatame teebine ätrungame.

²⁷Yoo, Acejiyame taatu umle cama gyene iyeta gwidape poto cidi me. Jamyacu apaclyera lui teeme yene iyeteta Yeesu Keriso me kaakesea cabu ca. Pepu pa yaanajege!

Cane ngii Paulo, siige käme mene ngälu peese.